

Ungarische Minzen.

Magyar menták.

Von : Anton Topitz (St. Nikola a. d. Donau.)
Irtta :)

Eine Anzahl ungarischer Botaniker hatte die Freundlichkeit, mir die Menthen ihrer Herbare zur Einsicht zuzusenden. So übermittelte mir der Direktor der botanischen Abteilung des Ung. National-Museums, Herr Hofrat DR. FERD. FILARSZKY dessen grosses Herbar und das an Originalien reiche Herbarium HAYNALD, Herr Direktor DR. ÁRPÁD V. DEGEN dessen eigene prächtige Sammlung und Herr Professor BÉLA LÁNYI das Herbar des städtischen Museums in Szegedin. Andere Botaniker, wie die Herren Oberlehrer JOSEF BUDAI, DR. JULIUS GÁYER, Lehrer SAMUEL KUPCSOK und dessen Sohn DR. S. T. KUPCSOK, Bürgerschullehrer JULIUS NYÁRÁDY, Professor DR. S. POLGÁR und Professor JULIUS PRODÁN sandten mir ihre Minzenausbeute der letzten Jahre zur Bestimmung ein. Herr DR. med. HEINRICH SABRANSKY endlich hatte die Güte, mir wiederholt umfangreiche Stellen aus in ausschliesslich ungarischer Sprache geschriebenen Publikationen ins Deutsche zu übersetzen. Allen diesen Förderern meiner Arbeit spreche ich hiermit den besten Dank aus.

Im Nachhange folgt das Verzeichnis der gebrauchten Abkürzungen.

I. *Mentha rotundifolia* HUDS.

Fl. angl. Diese Art fehlt in der Flora Ungarns; auch kultiviert scheint sie nicht vorzukommen.

II. *Mentha longifolia* HUDS.

Fl. angl. = *M. silvestris* L. Sp. pl. ed. 2. sensu latiss.

A) Sectio *Silvestres*. — Folia viridia, supra glabra vel breviter et leniter pubescentia subtus pubescentia vel tomentosa vel singulis locis reticulato-tomentosa, nervis non denudatis. Spicastera cylindrica in statu efflorescendi superne interdum conoidea. (*M. silvestris* L. s. stricto.)

var. *undulata* KOCH, Fl. Deutschl. — Culta. — Pozsony (WIESBAUR); Com. Pest: Rákoskeresztúr (HERMANN).

var. *horridula* BQ. Lab. p. 50. — Com. Bereg: Újdávidháza (MARGITTAI, «*M. discolor* OP.» det. H. BRAUN); Com. Bihar: Iráz (1879, BORBÁS, «*M. macrostemma* BORB.); Croatia, Medak: Velebit, in valle Bunjevačka supra Raduč (1908, DEGEN); Com. Hont: Bakabánya, Hampoch (1913, KUPCSOK); Com. Borsod: Felső-Hámor (1915, BUDAI); Com. Vas: Kőszeg, Röt-falva (1890, Waisbecker).

- f. *heterodons* TOP. Diagn. p. 19. — Com. Hont: Bakabánya (KUPCSOK in TOP. Menth. austro-hung. Fasc. I. n. 2).
- var. *Laggeri* BQ. Lab. p. 50. — Com. Krassó-Szörény: Herkulesfürdő (1899, DEGEN et 1901, L. RICHTER); Croatia: Velebit, inter Oštarija et Ravni Dabar (1910, DEGEN, «*M. veronicaeformis* OP.» det. H. BRAUN).
- var. *szamosiana* m. — Planta pubens ramosa. Folia lanceolato-ovata vel elliptico-ovata, marginibus convexissimis, apice acuminata, basi rotundata, supra glabra subtus leviter canescentia, 30—35—40—45 × 15—17—18—20 mm dimensionum: dentibus exstantibus irregularibus confertis numerosis, acuminatis, mucronulatis. extus concaviuseulis intus rectiuseulis, 1—2·4 mm altis 2—4 mm inter se distantibus. Spicastra mediocria densa hirta androdynamica. Habitat in alveo humido fluv. Szamos ad Kolozsvár (1904, GÁYER).
- var. *mollicoma* (OP.) BQ. Lab. p. 51. — Com. Vas: Léka (Lockenhaus), Kőszeg (PIERS); Croatia, Lika: ad Sv. Ivan pr. Medak (1910, DEGEN, «*M. candicans* CRTZ. f. *reflexifolia* H. BRAUN» teste H. BR.).
- var. *Favrati* (DÉS. et DUR.) BQ. Lab. p. 51. — Com. Komárom: Felső-Galla (1910, GÁYER); Com. Fogaras: in alveo Propasta montis Királykő (1904, KOCSIS); Com. Vas: Kőszeg (1880. WAISBECKER); Com. Besztercze-Naszód: Óradna (1893, L. RICHTER).
- f. *magnifrons* m. — Planta dense pubens in statu cinereo foliis utrinque pubescentibus, oblongo-ellipticis, grosse serratis, mucronulatis. — Com. Vas: Czelldőmők (GÁYER in TOP. Menth. austro-hung. Fasc. I. n. 12); Com. Pozsony, ad Pozsony (1888, L. RICHTER); Com. Borsod: Diósgyőr (1906, HULJÁK).
- var. *serrulata* (OP.) TOP. Beitr. p. 152. — Com. Hont: Dacsólám et Bakabánya (1903, KUPCSOK, «*M. candicans* CRTZ.» det. BORB.); Com. Komárom: Vértes pr. Felső-Galla (1910, GÁYER); Croatia: ad Oštarija (1913, DEGEN); Com. Borsod: Szirma 1911, BUDAI); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (Langenthal) (1914, BARTH, «*M. balsamiflora* H. BRAUN»).
- var. *ensidens* BQ. Lab. 51. — Com. Vas: Borostyánkő (Bernstein) (1913, GÁYER); Com. Besztercze-Naszód: pr. Naszód (1913, PRODÁN); Com. Borsod: in valle Csekás ad Kisgyőr (1907, BUDAI, «*M. cuspidata* OP.» det. H. BRAUN); Com. Csik: in valle fl. Olt pr. Balánbánya (1911, DEGEN); Com. Abauj-Torna: Kassa (1908, THAISZ); Com. Hunyad: Malomvíz (1896, L. RICHTER); Com. Szepes: Hadusfalú (WAGNER); Com. Szeben: Nagyszeben (Hermannstadt) (1906, BARTH); Com. Árva: in ripa fl. Fekete-Vág pr. Alsólipnicza (1908, NYÁRÁDY); Com. Szepes: Máslak (Blumenthal), Késmárk, «Hölle» in monte Goldsberg, Grätzseifen (1910, NYÁRÁDY); Com. Zemplén: Homonna (1906, SIMONKAI); Com. Krassó-Szörény: Herkulesfürdő

- in valle Csernae (1899, DEGEN): Com. Brassó: in monte Zinne (1896, SAGORSKI, «*M. Brittingeri* OP.»): Com. Arad: Ó-Török-vár (1889, SIMONKAI), in valle Hurjecz ad Keszend (Kiszindia) (1887, idem); Com. Pest: Budae in horto Palatinali (1885, RICHTER): Com. Bihar: Iráz (BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 1751 «*M. cuspidata* OP.»): Com. Borsod: Miskolcz (1904, BUDAI); Com. Vas: Tótfalu (1904, MÁRTON).
- f. *Grinensis* TOP. Diagn. p. 20. — Com. Vas: Kőszeg (WAISBECKER in Fl. exs. austro-hung. n. 2651 «*M. globifera* WAISB. et BORB.» — quae huius status est globiformiter reductus): Croatia, Lika: ad ripas rivuli Crno vrelo pr. Trnovac (1910, DEGEN, determinatione H. BRAUN «*M. serrata* OP.» et «*M. candicans* OP.» nominata).
- var. *recta* (DÉS. et DUR.) TOP. Beitr. p. 153. — Com. Pest: Vértes-Acsa (THAISZ): Com. Brassó: Hosszúfalu (1906, NYÁRÁDY): Com. Besztercze-Naszód: ad rivulum pr. Borberek (Burgberg) ad Radna (1902, DEGEN): Com. Brassó: Brassó (BAENITZ): Com. Máramaros: Máramarossziget (1846, GÁYER): Com. Borsod: in montibus Bükk (1911, BUDAI): Com. Bihar: Szakál (1905, SIMONKAI «*M. Marisensis* SIMK.»).
- var. *trachypriononta* TOP. Beitr. p. 155. — Com. Pest: Izbég (1908, KÜMMERLE): Com. Háromszék: Közép-Ajta (1912, BUDAI): Com. Vas: secus fl. Pinka ad Pinkafő (Pinkafeld) (1904, SIMONKAI): Com. Fogaras: ad pag. Skórei (1883, SIMKOVICS).
- var. *Huguenini* (DÉS. et DUR.) Bq. Lab. p. 53. — Com. Vas: Tótfalu (MÁRTON «*M. Brittingeri* OP.»). Komárom (HOLUBY): Com. Besztercze-Naszód: Oláhszentgyörgy (PRODÁN): Com. Alsó-Fehér: Zalatna (1907, NYÁRÁDY): Com. Szepes: Késmárk (1905, DEGEN), ad pedem montium Tatrae-Magnae pr. Barlangliget, ad rip. riv. Duranderbach, «Kessel» montis Goldsberg pr. Késmárk. Máslak (Blumenthal) pr. Poprad, ad rip. riv. Oberfelderbach (1910, NYÁRÁDY): Com. Kolozs: Kolozsvár (1905, GÁYER): Com. Trencsén: ad riv. Komarnem pr. Nemes-Podhrágy (HOLUBY): Com. Hont: Bakabánya (1913, KUPCSOK), Selmecz-Bélabánya (1880, DIETZ): Com. Borsod: Alsó-Hámor, Diósgyőr—Vasgyár, in montibus Bükk: Jávorkút: Com. Háromszék: Közép-Ajta (1912, BUDAI): Com. Abauj-Torna: Kassa: Com. Zemplén: Homonna (1906, SIMONKAI): Com. Pest: in insula Csepel et ad pag. Kerepes (1896, BERNÁTSKY), Sziget-Újfalu (1877, TAUSCHER): Com. Fogaras: Zernest (1884, SIMONKAI): Com. Bihar: secus fl. Sebes-Körös ad Nagyvárad (1877, SIMONKAI): Com. Szeben: Nagyszeben (1895, DIETL): Com. Alsó-Fehér: Csombord, Bucsony (Bucsum), Nagyenyed (1893, CSATÓ): Com. Moson: Lébény (1912, POLGÁR): Com. Turóc: in monte Kis-Krivan (1889, SZÉPLIGETI): Com. Győr: Újsziget (1912, POLGÁR): Com. Veszprém: Almádi (1893, BORBÁS): Croatia: Verőcze, Karlovac. Svarca (ROSSI).

- f. *subnemorosa* (BORB. Balaton p. 363) m. — «Foliis multo latioribus ellipticis oblongisque basi cordatis». — Com. Liptó: ad Lucski (1892, BORBÁS).
- f. *pascua* TOP. Diagn. p. 20. — Com. Szeben: Verestorony (Rothenthurm-Pass) (1893, CSIKI).
- var. *taphrophila* TOP. Diagn. p. 20. — Croatia, Velebit, Lika: ad riv. Suvaja pr. Brušane (1913, DEGEN).
- var. *vallesiaca* BQ. Fragm. IV. p. 684.
- f. *subalpina* TOP. Diagn. p. 21. — Com. Hont: Bakabánya (Pukanec) (KUPCSOK): Com. Arva: in ulig. Bory pr. Alsólipnicze (1908, NYÁRÁDY). Kralován (1907, LÁNYI): Com. Pest: in insula Molnársziget pr. Soroksár (1912, DEGEN): Com. Torda-Aranyos: ad fl. Aranyos pr. Skerisora (1903, DEGEN). «*M. cuspidata* OP.» det. H. BRAUN: Com. Hunyad: Petroszény (1893, L. RICHTER). «*M. cuspidata* OP.» det. BORBÁS): Com. Besztercze-Naszód: Magura, Új-Rodna (1893, RICHTER): Com. Moson: in insula Danubiali ad Lipót (1905, POLGÁR): Com. Borsod: Albagoly in montibus Bükk, Felső-Hámor, Diósgyőr-Vasgyár: Tatárárok, Kisgyőr, Csótáserdő (1907 et 1910, BUDAI), Diósgyőr (1907, JÁVORKA): Com. Vas: Kőszeg (Güns) (1895 et 1897, WAISBECKER): Com. Alsó-Fehér: Nagyenyed (1891, CSATÓ), Nagyompoly (Valea Doszuluj 1888, CSATÓ): Com. Zemplén: Homonna (1906, SIMONKAI): Com. Trencsén: (1899, SZÉPLIGETI): Com. Fehér: Bodajk (1892, SZÉPLIGETI): Com. Alsó-Fehér: Metesd (1888, CSATÓ).
- var. *hapalophylla* BQ. Lab. 53. — Com. Hont: Daesólán (1904, KUPCSOK): Com. Besztercze-Naszód: Oláhszentgyörgy (1909, PRODÁN): Com. Vas: Pinkafő (1908, GÁYER). Sorki-Tótfalu (1893, MÁRTON): Com. Krassó-Szöregy: Bozovics (1888, L. RICHTER), Csiklova (WIERZBICKI. «*M. silvestris* L. var. *cinerea*» det. HEUFFEL): Com. Pest: Dömörkapu pr. Szentendre (1893, L. RICHTER): Com. Máramaros: Rahó (1883, VÁGNER): Com. Borsod: Diósgyőr-Vasgyár, Felső-Hámor, Heő-Csaba, Kisgyőr: Com. Háromszék: Közép-Ajta (1907, 1912, 1915, BUDAI): Com. Bihar: Elesd (1878, SIMKOVICS): Com. Alsó-Fehér: Nagyenyed (1894, CSATÓ): Com. Vas: Kőszeg (1903, SIMONKAI): Com. Szeben: Nagyszeben ad rivul. Trinkbach (1905, BARTH): Com. Szepes: in valle Dunajecz montium Pienninorum (1907, SIMONKAI): Croatia, Körös: Crna Rieka (RICHTER).
- f. *apoxodonta* TOP. Diagn. p. 21. — Com. Szepes: Iglófüred (1906, FILARSZKY): Com. Hont: Selmezbánya, Berencsfalu (1890, KMET): Com. Turóc: Ruttká (1898, L. RICHTER): Com. Liptó: Koritnicza (1890, RICHTER): Com. Hunyad: Petroszény (1893, RICHTER).
- f. *angustifrons* TOP. l. c. — Pozsony (Presburg) ad. rip. riv. Weidritz (BÄUMLER).

- var. *iruna* (DÉS. et DUR.) BQ. Lab. p. 54. — Com. Vas: Kőszeg (Güns) (PIERS, «*M. Brittingeri* OP.»), S.-Tótfalu (1890, MÁRTON), Kőszeg (1893. WAISBECKER, «*M. globifera*»). Dömötöri (1890, MÁRTON): Com. Krassó-Szörény: Oravicza (WIERZBICKI. nomine «*M. Burckhardtianae* OP.»), determinatione cl. BORBÁS vero «*M. silvestris* L. var. *Heuffelii* BORB.» in herb. Mus. N. H.): Com. Bereg: Újdávidháza (1911, MATGITTAI): Com. Liptó (1875, SZTEHLÓ): Modrus-Fiume: in valle Domacova ad Fužine (1911, KÜMMERLE): Croatia: Gačko Polje inter Sinac et Lesće (1910, DEGEN, «*M. virgultorum* DÉS. f. *cinerula* H. BRAUN), pr. TRNOVAC (DEGEN, «*M. serrata* OP.» det. H. BRAUN).
- f. *Nicolaensis* TOP. Diagn. p. 21. — Com. Borsod: Diósgyőr-Vasgyár (1915, BUDAI): Com. Bereg: in valle Cserni pr. Szarvasrét (1912, MARGITTAI): Com. Trencsén: Rajeczfürdő (1889, SZÉPLIGETI). De hac forma confer TOP. Menthotheca austro-hung. Fasc. I. n. 9.
- var. *reflexifolia* (OP. Naturalientausch 1824 p. 71) TOP. Beitr. p. 157.
- f. *veronicaeformis* (OP. in DÉS. Menthae Opizianae II. p. 217) TOP. — Foliis latoribus basi cordatis 70—80 85×17—20 (22)—24 mm dimensionum, spicastris brevibus compactis. — Com. Borsod: Felső-Hámor, Garadnavölgy (1915, BUDAI).
- var. *mosoniensis* (H. BRAUN: Ueber ein. Art. 373) TOP. Beitr. p. 159. — Com. Moson: Sásony (Winden) pr. Nezsider (Neusiedl am See) (RECHINGER); Com. Vas: Kőszeg (Güns) (WAISBECKER in Fl. exs. austro-hung. n. 261 s. nom. «*M. globifer*»), S.-Tótfalu (MÁRTON).

Formen der. Var. *longifolia* mit kugelig reduzierten Scheinöhren werden von Sammlern mit Vorliebe als f. *globifer*, *globiceps*, *globiflora* oder *globosa* bezeichnet.

- var. *collivaga* BQ. Lab. p. 56. — Com. Bihar: Iráz (BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 1751 s. nom. «*M. cuspidata* OP.»).
- var. *villocaulis* TOP. Diagn. p. 22. — Com. Hont: Szob (1901, FILARSZKY).
- var. *stenotricha* (BORB. in H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 393) m. — In exemplario authentico: folia acuminata 30—40 50×9—12 (15)—14(16) mm dimensionum; serraturae dentes irregulares acuminati prorsus versi intus recti, extus rectiusculi vel concaviusculi 0.4—1×2—3(4) mm dim. Spicastra androdynamica aspectu eorum sectionis «*Grisellae*», brevia et soluta. — Com. Bihar: Irázipusztá (1884, BORBÁS in herb. Univ. Vindob.); Croatia: in horto «Maximirpark» prope Zagreb (Agram) 1890. L. RICHTER.
- var. *discolor* (OP. Seznam p. 64) TOP. Beitr. p. 161. — Com. Hont: Dacsólám (1903, KUPCSOK, «*M. cuspidata* OP. det. BORB.); Com. Borsod: Diósgyőr—Vasgyár, Felsőforrás montium Bükk (1897 et 1912, BUDAI); Com. Vas: S.-Tótfalu (MÁRTON); Com. Gömör: Rimaszombat (1869. FÁBRY): Com. Arad: secus fl.

- Marisum (1889, SIMONKAI); Com. Esztergom: Dömös (1907, JÁVORKA); Com. Krassó-Szörény: Csiklova (1888, SIMONKAI), in alveo riv. Csernae ad Herkulesfürdő (1897, DEGEN); Com. Zala: Tapolca (1907, REDL).
- var. *transmota* (DÉS. et DUR.) BQ. Lab. p. 56. — Com. Hont: Bakabánya, Mispotok (KUPCSOK); Com. Pest: in humid. ad Pestinum (1885, BORBÁS); Com. Krassó-Szörény: in valle Csernae ad thermas Herkulis (1899, DEGEN), Coronini (1888, RICHTER); Com. Lika: Plitvica (1896, L. RICHTER); Com. Nagy-Küküllő: Homoród (1900, BARTH); Com. Borsod: Miskolc (1910, BUDAI); Com. Arad: in valle Kladova (1883, SIMKOVICS); Com. Szepes: Baldócz (1888, SZÉPLIGETI); Com. Vas: Kőszeg (Güns) (1896, WAISBECKER s. nom. «*M. globiflora* WAISB. et BORB.»); Com. Krassó-Szörény: Ferenczfalva (1894, BERNÁTSKY); Com. Máramaros: Szacsal (1904, FILARSZKY); Com. Esztergom: Huta-Szentlélek (1907, SIMONKAI); Croatia: Dubovac ad Karlovac (1908, ROSSI); Lika: Medak, Poljana od Sv. Ivana ad fontes fl. Likae (1909, DEGEN).
- f. *zernestensis* m. — Foliis lanceolatis, basi plus-minus convexioribus supra leniter pubescentibus, subtus dense incanobrevi-tomentosis, 65—70×24—25 mm dim.; serraturae dentibus paucis 4—10 mm inter se dist.; spicastris dense tomentosis mediocribus; caule leviter tomentoso internodiis mediis 3 cm longis. Com. Fogaras: ad rivulum pr. Zernest (1902, DEGEN).
- f. *petiolata* (WIRTGEN M. rhen. ed. I. n. 33). TOP. Diagn. p. 22. — Croatia, Modrus-Fiume: secus rivulum ad Ogulin (1892, SIMONKAI nom. «*M. Kuncii* BORB.»).
- f. *angustissima* TOP. Diagn. p. 22. — Com. Szepes: Iglófüred (1906, FILARSZKY).
- var. *Weinerniana* (OP. ap. DÉS. Menth. Opiz. II. p. 26) BQ. Lab. p. 57. — Com. Hunyad: Új-Gredistye (1902, JÁVORKA); Croatia, Modrus-Fiume: Grobnik (1875, STAUB); Com. Pest: in insula Molnársziget pr. Soroksár (1909, KOCsis); Com. Besztercze-Naszód: Borberek pr. Rodna (1902, DEGEN); Com. Krassó-Szörény: in valle Csernae supra thermas Herkulis (1899, DEGEN); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (1881, BARTH nom. «*M. Kuncii* BORB.»); Com. Gömör: in valle Straczena (1889, A. RICHTER); Com. Vas: Kőszeg (1890, WAISBECKER); Com. Fejér: Bodajk (1892, SZÉPLIGETI); Com. Trencsén: N.-Podhrágy (1888, HOLUBY); Com. Brassó: Szászhermány (Honigberg) (1904, MOESZ); Com. Pozsony: Pozsony (Steierergrund) (1891, BÄUMLER).
- f. *Pahinensis* TOP. Diagn. p. 22. — Com. Vas: S.-Tótfalu (MÁRTON); Com. Pest: Dömörkapu ad Szentendre (1893, RICHTER et RÖSCHENTHALER); Com. Hunyad: Tájavölgy ad Petrozsény (1888, BARTH).

var. *pachylodes* Bq. Lab. p. 58. — Com. Vas: ad Kőszeg (Güns) pr. Német-Gencs (Gänsdorf) (1891, PIERS); Com. Pest: Vértes-Acsa (1907, THAISZ); Com. Bács-Bodrog: Zombor (Koch); Com. Pest: Soroksár (1887, SZÉPLIGETI); Croatia, Gačkopolje ad fontes Gačkae pr. Sinac (1910, DEGEN).

B) Sectio *Molles*. — Folia incano-viridia vel canescentia, supra plus-minus velutine brevipubescentia subtus tomento albo inter nervorum reticulum obtecto; nervis 1. et 2. ordinis saepe denudatis, plerumque coriacea. Spicastra plus-minus cylindrica, plus-minus compacta, inaperta dense albo-villoso-tomentosa. Caulis dense pubescens vel tomentosus.

var. *pantotricha* Bq. Fragm. IV. p. 692. — Com. Csongrád: Kis-Tisza pr. Hantháza (1908, LÁNYI); Com. Hunyad: Vajdahunyad (BARTH).

f. *scytina* Top. Diagn. p. 23. — Com. Bács-Bodrog: Pacsér (PRODÁN).

f. *retinervis* (BORB. A Balaton p. 713 pro var. *M. mollis* Murr) m. — Foliis mediocribus lanceolato-ovatis cuspidatis; serr. dentibus irregularibus plus-minus numerosis. — Com. Hunyad: Piski (1893, RICHTER).

var. *lyustrina* (H. BRAUN: Ueber ein Art. p. 33.) Top. l. c. — Croatia, Velebit, Lika: inter Oštarija et Ravni Dabar («*M. reflexifolia* Op.» det H. BRAUN) et ad ripas riv. Crno vrelo pr. Trnovac («*M. candicans* v. *serrata* Op.» det H. BRAUN) (1908 et 1910, DEGEN).

var. *Dumortieri* (DÉS. et DUR.) Top. Beitr. p. 163. — Slavonia, Sirmia: Beocsin (1909, KUPCSOK, «*M. Rocheliana* BORB. et H. BR.» det. SIMKOVICS).

f. *flanatica* (BORBÁS ap. HIRC FL. Okolica, Bakarsk., 1884) Top. Diagn. p. 24. — Croatia, Lika: ad Medak (1909, DEGEN).

var. *cardiophylla* (BORB. ap. H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 368) Top. Diagn. p. 24. — Slavonia, Sirmia: Karlovice ad Strazilovo (1911, KUPCSOK jun.); Com. Bács-Bodrog: Kiszács via Rutakensis (1907, KUPCSOK sen. et jun.).

var. *terasia* Top. l. c. — Croatia, Modrus-Fiume: ad cisternam magnam pr. Kamenjak (1904, DEGEN, «*M. mollissima* v. *syrmiensis* BORB. teste ex. auth. det. H. BRAUN).

Anm. *M. syrmienensis* BORBÁS ist nach der Beschreibung in dessen Schrift «A Balaton Flórája» S. 365 eine Form der dort aufgestellten Hybridentypen *M. mollissima* × *verticillata* (*M. Lóczyana* BORB.) » . . . calyx tubulosus, spica tenuis, brevior . . . ». Uebrigens stimmt diese Pflanze auch nicht mit der Beschreibung H. BRAUN'S in «Ueber ein. Art.» S. 383 überein. («Blätter schmal, alle zur Basis verschmälert; Scheinähren kurz, kompakt, 2—4 cm lang»).

var. *cardibasea* Top. l. c. p. 25. — Croatia, Modrus-Fiume: ad lacum Jezero pr. Grobnik (1910, DEGEN «*M. Rocheliana* BORB. et H. BRAUN» det. H. BR.); Com. Vas: Sorki-Tótfalu (1903, SIMONKAI nom. «*M. Szencyanae* BORB.»).

- var. *acuminata* TOP. l. c. — Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (LANGENTHAL) (1893, BARTH); Com. Bihar: Iráz (BORB. in Fl. exs. austro-hung. n. 1751. nom. «*M. cuspidatae* OP.»); Com. Csik: in valle fl. Olt. pr. Balánbánya: ad riv. montis Várbükk (DEGEN); Com. Borsod: in valle Székás ad Kisgyőr (1907, BUDAI).
- f. *densicapilla* BQ. Fragm. IV. p. 691. — Com. Torda-Aranyos: Torda ad riv. Tordahasadék (WOLFF).
- f. *arthrostachya* TOP. Diagn. p. 25. — Com. Szolnok-Doboka: Kékes (1905, PRODÁN).
- var. *planitiensis* M. — Folia elliptica acuta basi rotundata supra viridia dense pubescentia. subtus tomentum in reticulo, 30—35—40—(50)×15—18—20 mm dim.; serraturae dentes grossi. extus concaviusculi vel undulati vel rectiusculi. culminibus 2—6 mm inter se distantibus. Spicastra soluta elongata ad 75 mm longa, dense pubescentia androdynamica. Caulis dense pilosus, internodiis mediis 2 cm longis praeditus. — Com. Pest: inter Pomáz et Szentendre (1903, KOCsis); Com. Arad: in silva Csála ad opp. Arad (1888, SIMONKAI).
- f. *ochthegena* TOP. Diagn. p. 25. — Com. Krassó-Szörény: in rip. fl. Danubii pr. Svinicza (1887, DEGEN. «*M. Wierzbickiana* OP.» det H. BRAUN); Orsova (1911, KUPCSOK); Com. Alsó-Fehér: Felső-Gáld (1889, CSATÓ), Nagyenyed (1875, CSATÓ); Com. Szerém: Rakovac (1909, KUPCSOK jun.).
- f. *anisodons* TOP. l. c. — Com. Krassó-Szörény: Oravieza (WIERZBICKI nom. «*M. Burghardtiana* OP.»).
- var. *acrocerata* TOP. Diagn. p. 26. — Croatia: inter Zrmanja et Gračac (1905, DEGEN, «*M. Kuncii* BORB.» det H. BRAUN).
- var. *mollissima* (BORKH. Fl. d. Wetterau) H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 380. — Com. Győr: Kismegyer (1912, POLGÁR); Com. Brassó: ad riv. Tömöspatak pr. Alsó-Tömös (1911, DEGEN); Com. Vas: Czeldömölk (1882, BORBÁS); Com. Veszprém: Almádi (1893, BORBÁS); Slavonia, Com. Szerém: Čerević (1886, BORBÁS).
- var. *vineicola* TOP. Diagn. p. 26. — Com. Vas: Czeldömölk (GÁYER); Croatia: Com. Modrus-Fiume: inter vineas ad Kostrena Sv. Barbara; Fiume: inter vineas vallis Seréica (1903, SIMONKAI).
- var. *steanthelmia* BORB. et WAISB. in Termész. Füz. 1893, p. 82, diagn. imperfecta) TOP. Diagn. p. 27. — Com. Alsó-Fehér: Nagyompoly (Valeadoszuluj) (1894, CSATÓ).
- var. *reflexifolia* (OP. Natural. 1824, p. 71) TOP. Beitr. p. 159. — Nagyszében (WIERZBICKI s. nom. «*M. incana*»).
- var. *chaunanthera* TOP. Diagn. p. 27. — Com. Kis-Küküllő: in agris cultis pr. Hosszúaszó (LANGENTHAL) (1889, BARTH «*M. grisella* BQ. var. *confusa*» det. BQ., nomen solum); Com. Vas

ad Sorki-Tótfatu et Dömötöri (1903, SIMONKAI); Com. Krassó-Szörény: in valle Csernae ad thermas Herculis (1899, DEGEN); Croatia, Modruš-Fiume: Sv. Križ ad Senj (1912, DOBIASCH); Com. Bács-Bodrog: Bács-Ókér: ad paludem in Osóvé (1913, KUPCSOK sen.); Sirmia: ad Beocsin (1913. KUPCSOK jun.).

var. *incana* (WILLD. Enum. pl. hort. Berol. p. 609) TOP. — Com. Krassó-Szörény: Oravicza (1838, WIERZBICKI).

C) Sectio *Grisellae*. — Folia viridia vel incanescencia supra tenuiter breviterque pubescentia, subtus griseo tomentosa, vel locis singulis reticulato-tomentosa-pubescentia, quoque subpubescentia, semper vero nervis prominentibus denudatis. Spicastra plus-minus gracilia ad apicem semper conica.

var. *macilenta* BQ. Fragm. IV. p. 693. — Com. Arad: in silva Csála prope Arad (SIMONKAI).

f. *litoralis* (BORB. in Term. Füz. 1893 p. 52 pro varietate *M. incanae* WILLD.) TOP. p. 27. — Invenita est usque nunc sola in insula Arbe Dalmatiae (1896, LENGYEL in herb. DEGEN. pl. androdynamica spicis crassiusculis). — Diagnosis cl. BORBÁS «spicis tenuibus elongatis denique laxiusculis contiguus» fortasse solum plantae gynodynamicae convenit.

var. *brevifrons* (BORB. sine diagn.) BQ. Fragm. IV. p. 693. — Com. Bihar: in pascuis exsicc. pr. Iráz (BORBÁS).

var. *glaucostachya* TOP. Diagn. p. 27. — Com. Bihar: in humidis ad fl. Chrysium (1887, BORBÁS nom. «*M. Hollósyanae* BORB.» in herb. Univ. Vindob.); Com. Komárom: in ruderato ad stat. pagi Ács (1905, POLGÁR, «*M. Wierzbickiana* OP.» det. H. BRAUN).

var. *graciliflora* m. — Folia brevia, parva, elliptica, vel ellipt.-ovata, vel latiovato-lanceolata, dense pilosa; serraturae dentes acuti argutique creberrimi ad 1·2 mm alti et 3 (2) mm inter se distantes; superficie 25—30—35 × 12 — 15 — 18 (13) mm. Spicastra tenuia et plus-minus interrupta, floribus minutissimis. — Com. Kis-Küküllő: in agris ad Hosszúaszó (1902, BARTH nom. «*M. Barthianae* BORB.»).

var. *phaeocoma* BQ. Fragm. IV. p. 691.

f. *magnifrons* TOP. Diagn. p. 28. — Com. Vas: Czeldömölk (GÁYER).

var. *paramecophyllon* TOP. Diagn. p. 29.

f. *acutidens* TOP. Diagn. p. 28. — Com. Hunyad: pr. Bukova (1856, HEUFFEL in herb. HAYNALD s. nom. «*M. mollissima* var. *cryptostemonea* BORB.» (sine diagn.) det. BORBÁS); Com. Arad: ad Tövisgyháza (1885. SIMKOVICS sub. «*M. Marisensi* SIMK.»); Slavonia, Sirmia: ad Stražilovo (KUPCSOK).

var. *foroiulensis* TOP. l. c. — Com. Háromszék: Közép-Ajta (1912, BUDAI).

var. *minutiflora* (BORB. in Bot. Centralbl. 1886 p. 239) BQ. Fragm. IV. p. 688. — Com. Bihar: Iráz (BORBÁS exsicc. et in Fl.

- exs. austro-hung. n. 1748. pl. andro- ac gynodynamicae); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó, Tenn (1898 et 1901, BARTH).
- f. *viridescens* (BORB. in Békésvármegye flórája, 1881, p. 74) m. Folia lanceolata, subtus ex viride cinerascens, nervatura subproeminentia, 20 — 30 — 35 (40) × 10 — 12 (14) — 15 mm dim.; serr. dentibus humilibus 0·3—0·8 × 3—6 mm dim.: spicastra gynodynamica usque ad 11 cm longa ad 7 mm lata, calycibus pedicellisq. viridia, dense pubescentia. Com. Bihar: Iráz et Kót (BORBÁS exsicc. atque in Fl. exs. austro-hung. n. 1750), Iráz (1889 in herb. Mus. carinth. nom. «*M. viridifrons* BORB.» in herb. Mus. N. H. vero nom. «*M. Wierzbickianae* OP.»); Com. Arad: ad Kladova (1883, SIMKOVICS); Com. Torda-Aranyos: Maros-Ludas (NYÁRÁDY); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (Langenthal), Hosszúpaták (Brenzenhof) (1889, BARTH); Com. Hunyad: ad Déva versus silvam Bezsán (1883, SIMONKAI nom. «*M. Wierzbickianae* OP.»); Com. Szeben: ad Sellenberk (Schellenberg) (1889, BARTH); Slavonia, Sirmia: Karlovic, Beocsin (1913, KUPCSOK sen. et jun.); Com. Borsod: Szirma (1911, BUDAI).
- var. *ischnostachya* TOP. Diagn. p. 28. — Com. Esztergom: in decliv. occ. montis Pilishegy (1902, DEGEN); Com. Bács-Bodrog: Zombor (1913, PRODÁN); Com. Bihar: Kót (1891, BORBÁS nom. «*M. Wierzbickianae* OP.»); Com. Hunyad: in monte Szárhegy ad Déva (1883, SIMKOVICS «n. f. spicastra gracillima soluta»); Slavonia, Sirmia: Rakovac ad rivum (1911, KUPCSOK jun.).
- f. *Lányiana* TOP. Diagn. p. 29. — Com. Csongrád: pr. Dorozsma (LÁNYI ap. TOP. Menth. austro-hung. Fasc. I. n. 11).
- var. *Rocheliana* (BORB. et BRAUN in H. BRAUN: Über ein. Art. p. 384) m. — Folia mediocria vel magna oblongo-lanceolata. acuminata vel cuspidata. basi angusto-rotundata vel angustata, sessilia vel subpetiolata, supra turbido-viridia dense pubescentia, subtus dense incano-pubescentia vel tomentosa et in singulis locis tomentum in reticulo 35—40—50—60—70 × 12—10—15—16 (20)—24 mm dim.; serr. dentes exstantes vel prorsum versi, acuminati vel subacuminati, culminibus intus rectis, extus concaviusculis 1—2·7 × 3—6 mm dim. Spicastra androdynamica, in parte infima deflorata soluta et dense incanopilosa. Caulis dense pubescens, ramosus, 6—7 dm altus; internodiis mediis 5 mm longis. — Com. Brassó: Tat-rang (1891, L. RICHTER); Com. Pest: inter Pomáz et Szentendre (1903, KOCsis); Com. Borsod: Szirma (1911, BUDAI); Slavonia Sirmia: Karlovic-Stražilovo (1913, KUPCSOK).
- var. *erenigena* TOP. Diagn. p. 29. — Cum varietate praecedente in Sirmia (KUPCSOK jun.).
- var. *paramecophyllon* TOP. l. c. — Com. Győr: ad stat. Gyömöre pr. Győr (1913, POLGÁR in TOP. Menth. austro-hung. Fasc. II. n. 25); Com. Pest: inter Pilisvörösvár et Pilisszántó (1913,

DEGEN), ad thermas Romanas (1895, BORBÁS nom. «*M. nemorosae* W.»); Com. Bács-Bodrog: Zombor (1913, PRODÁN); Com. Csongrád: Dorozsma (1913, LÁNYI); Com. Brassó: Tatrang (1891, L. RICHTER); Com. Vas; Czellödömök (1915, GÁYER); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (1897, BARTH; det. BORBÁS: «*M. viridescens* BORB.»), det. SIMKOVICS «*M. Marisensis* SIMK.» in herb. Univ. Vindob.); Com. Torda-Aranyos: ad Marosludvic (1811, NYÁRÁDY); Slavonia, Sirmia: Zimony, Beocsin, Karlovic, Stražilovo; Com. Bács-Bodrog: Ókér ad Osóvé (1913, KUPCSOK sen. et jun.); Croatia, Modruš-Fiume ad confines Istriae, in fossis inter Cantridam et Zamet, pl. andro- ac gynodynamicae (1913, DEGEN); Com. Csongrád: Szeged (1908, LÁNYI).

f. *Prodani* TOP. Diagn. p. 30. — Com. Bács-Bodrog: in fossis ad Zombor (1913, PRODÁN); Com. Kis-Küküllő: in silvis Hosszúaszó (1897, BARTH); Com. Vas: Czellödömök in fruticetis (1913, 1914, GÁYER); Com. Bihar: ad Komádi (1905, SIMONKAI nom. «*M. Wierzbickianae* OP.») Slavonia, Sirmia: Zimony, Kiszács, via Futakensis. Karlovic, Gergeteg (1909, 1910, 1913, KUPCSOK sen. et jun.).

var. *leioneura* (BORB. in Magy. orv. és term. munk. 1880, p. 312) ampl. TOP. l. c. — Com. Szeben: ad Porcesed juxta Verestorony (Rotenturmpass) (1906, SIMONKAI nom. «*M. Wierzbickianae* OP.»); Arad (1890, idem); Com. Krassó-Szörény: Csiklova (1888, idem); Com. Alsó-Fehér: Nagyenyed (1894, CSATÓ); Com. Fejér: Bodajk (1892, SZÉPLIGETI); Com. Udvarhely: Maréfalva (1891, L. RICHTER); Com. Hunyad: ad Déva (1883, SIMONKAI, forma serraturae dentibus irregularibus grossis horridulis); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó in valleculo Nassenenthal (1900, BARTH), Lodormány (1899, idem, «*M. retinervis* BORB.» det. BORBÁS); Com. Arad: in rip. fl. Marisi ad Arad (SIMONKAI in Fl. exs. austro-hung. n. 2164. s. nom. «*M. leioneura* BORB.» in herb. DEGEN vero s. nom. «*M. Marisensis* SIMK.»), sec. fl. Marisus ad Ó-Bodrog (1884, SIMKOVICS nom. «*M. Marisensis* SIMK.»), ad Bokszeg (1889, SIMONKAI «*M. Marisensis* SIMK.»); Com. Bács-Bodrog: ad Zombor (1913, PRODÁN); Com. Vas: Kőszeg (1890, Waisebecker); Com. Hunyad: ad Zám (1883, SIMONKAI), ad Malomvíz (1896, WAGNER); Com. Besztercze-Naszód: ad Téglagyár pr. Besztercze (Bistritz) (1893, RICHTER et RÖSCHENTHALER, teste BORBÁS); Com. Krassó-Szörény: prope viam in insula Ada-Kaleh (1911, KUPCSOK); Com. Alsó-Fehér: in pratis ad Vizakna (1908, BARTH); Com. Pest: ad molem pulv. pyri Aquinci (1886, BORBÁS); Com. Veszprém: ad Almádi (1893, BORBÁS sed pro parte tantum); Slavonia, Sirmia: ad Karlócza (1913, KUPCSOK jun.).

Die in der Fl. exs. austro-hung. unter Nummer 2164 herausgegebenen Exemplare dieser Varietät stellen keineswegs typische Muster dar. Man vergleiche diesbezüglich TOP. Diagn. p. 30, Zeile 17 v. unten.

- f. *hebosa* TOP. l. c. — Com. Arad: ad Ottlaka et ad opp. Arad (1888, SIMONKAI nom. «*M. Wierzbickianae* OP.»); Com. Szolnok-Doboka: Kápolna (1890, L. RICHTER nom. «*M. Wierzbickianae* OP.»); Com. Torda-Aranyos: ad Torda (1890, idem nom. «*M. mollissimae* BORKH.»); Com. Alsó-Fehér: Nagyenyed (1894, CSATÓ); Com. Szeben: ad Sellenberk (Schellenberg) (1895, BARTH); Slavonia, Sirmia: ad rivum in Stražilovo ad Karlovic (1914, KUPCSOK jun.); Com. Szeben: ad urbem Nagyszeben (1909, PRODÁN nom. «*M. leptostachyae* BORB.»).
- var. *Hollósyana* (BORB. in Vasvármegye növ. 1887, p. 210) ampl. TOP. Diagn. p. 30. — Com. Congrád: pr. Szeged ad aggerem (1908, LÁNYI); Com. Bács-Bodrog: Zombor (1914, PRODÁN in TOP. Menth. austro-hung. Fasc. I. n. 13); Com. Torda-Aranyos: Marosludas (NYÁRÁDY); Com. Bihar: Élesd (1848, SIMKOVICS), Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (BARTH nom. «*M. viridescens* BORB.»); Com. Pest: inter Pomáz et Szentendre (1903, KOCIS); Com. Zala: ad Badacson-Tomaj (1893, BORBÁS); Com. Arad: ad Arad (1885, SIMONKAI nom. «*M. Wierzbickianae* OP.»); in monte Kicsova (1887, SIMKOVICS), ad Muszka (1888, SIMONKAI); Slavonia, Sirmia: in pratis ulig. ad Zimony, in valle ad Rakovac (1911, KUPCSOK sen. et jun.).
- var. *brassoensis* TOP. Diagn. p. 31. — Com. Brassó: ad rip. riv. Tömöspatak inter Derestyé et Alsó-Tömös (1911, DEGEN); Com. Csongrád: in fossis pr. Dorozsma (1913, LÁNYI in TOP. Menth. austro-hung. Fasc. II. n. 24); Com. Borsod: ad Miskolc (1910, BUDAI); Com. Vas: Czellödömlök (1882, BORBÁS nom. «*M. mollissimae* BORKH.»); Com. Torda-Aranyos: ad Marosludas (1914, NYÁRÁDY); Croatia: ad Oštarija (1913, DEGEN, f. *spicastris* brevibus, caule humili, internodiis confertis).
- var. *szabolcsensis* TOP. l. c. — Com. Szabolcs: in ruder. ad Nyiregyháza (1910, ZSÁK); Com. Arad: Bokszeg et Ternova (1889, SIMONKAI), ad Simánd (1904, THAISZ).
- var. *marisensis* (SIMKOVICS in Term. Füzet. 1885 p. 24) m.

Nicht jede am Marosufer wahllos gesammelte Form der *M. longifolia* ist auch deren Varietät «*marisensis* SIMK.» Wir bringen hier die Diagnose aufgrund der Beschreibung ihres Autors DR. LUDWIG SIMKOVICS (SIMONKAI) und seiner im Herbar des Ungarischen Nationalmuseums vorgefundenen Originalien. Auch an dieser Stelle sei bemerkt, dass unter dem Ausdruck «*folia*» nur die Stengelblätter gemeint sind.

Folia mediocria, oblongo-lanceolata, acuminata, supra incano-viridia. sat dense pubescentia, subtus hirtula in singulis locis reticulato-tomentosa, sessilia vel subsessilia, 45—50—55 × 15—16—20 mm dimensionum: serr. dentes patuli acuti vel acuminati, plus-minus crebri, extus undulati vel concaviusculi, 1—1,4 × 3—5 mm dim. Spicastra gracilia densa crassiuscula vel subsoluta, verticillastris paucifloris villosis. Caulis ramosus villosus robustus,

- internodijs medijs 2—4 cm longis. Com. Arad: secus fl. Marisum versus Ó-Bodrog, 1884 — sec. rivulum ad Bohány 1885 (SIMKOVICS): in ripis fl. Marisii pr. Arad, in monte Kicsova (1888, SIMONKAI), in monte Sebesiensi (1887, SIMONKAI); Com. Hunyad: inter vineas ad Déva (1882, SIMONKAI): Com. Kis-Küküllő: in collibus ad Hosszúaszó (BARTH, 1896, nom. «*M. balsamiflorae* H. BR.», 1898, nom. «*M. subincanae* BORB.»).
- var. *firmicaulis* BQ. Fragm. IV. p. 691. — Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (BARTH, det. BRIQUET); Slavonia, Sirmia: ad Kamenica (1911, KUPCSOK sen. et jun.).
- var. *eclyanthea* TOP. Diagn. p. 31. — Com. Veszprém: Padrag (1913, LÁNYI): Com. Zólyom: ad regnum fagorum supra Breznóbánya 1897. — Com. Bihar: ad Iráz (1884, 1886, 1887, 1891, 1897, BORBÁS nom. «*M. stenanthae* BORB.»); Com. Bács-Bodrog: Bácszentiván (1913, PRODÁN): Croatia, Velebit: in monte Ljutóé (1911, ROSSI); Slavonia, Sirmia: Rakovac, Karlovic, Beocsin (1911 et 1913, KUPCSOK): Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (1891, 1898, 1902, BARTH nom. «*M. Hollósyanae* BORB.»).
- f. *stenantha* (BORB. ap. H. BRAUN: Über ein. Art. p. 385) TOP. Diagn. p. 32. — Com. Bihar: Kót, Iráz (1886, 1887, 1891, BORBÁS, Élesd (1848, SIMKOVICS): Com. Szabolcs: Pazony (ZSÁK); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (1891, 1902, BARTH nom. «*M. Hollósyanae* BORB.»); Slavonia, Sirmia: Rakovac (1899, 1911, KUPCSOK sen. et jun.), Zimony (1911, KUPCSOK sen., f. serr. dentibus rarioribus).
- subf. *leptostachya* (BORB. A Balaton p. 363 pro f. *M. mollis*) m. — Planta gynodynamica foliis elongantis acuminatis, spicastris solutis. — Com. Sopron: Dénesfa (1882, BORBÁS); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (1901, BARTH): Slavonia, Sirmia: Karlovic (1910? KUPCSOK).
- var. *paramecophyllon* TOP. Diagn. p. 29.
- f. *zomborensis* TOP. Diagn. p. 32. — Com. Bács-Bodrog: ad Zombor (PRODÁN).
- f. *szolnokensis* m. — Folia lanceolata vel oblongo-lanceolata, acuminata, marginibus leviter convexis, basi cordata, subsessilia vel breviter petiolata: serr. dentibus subconfertis 0.5—1×3—6 mm dim. — Com. Szolnok-Doboka (1913, PRODÁN): Com. Borsod: Miskolecz (1910, BUDAI).
- var. *dripanoidea* TOP. l. c. — Com. Krassó-Sz.: pr. Dubova (1897, DEGEN).
- var. *nematostachya* TOP. l. c. — Com. Kis-Küküllő: in agris pr. Tenn (1898, BARTH): Slavonia, Sirmia: Karlovic infra Stražilovo (1913, KUPCSOK jun.).
- var. *Barthiana* (BORB. A Balaton p. 364 pro f. *M. incana* WILLD.) m. — Folia mediocria, oblongo-elliptica vel elliptica, acuta, marginibus plus-minus convexioribus, basi rotundata, foliorum oblongiorum cordata, sessilia vel breviter petiolata, supra

viridia, dense pilosa, subtus incano-viridia, summa reticulato-tomentosa, 20—30—40×7—9(10)—11 mm dim.: serr. dentes humillimi sat rariora extus concaviusculi usque ad 0·7 mm alti et 3—5 mm inter se distantes. Spicastra elongata, androdynamica verticillastris plurimis separatis, gynodynamica soluta. Caulis mediocris, perramosus dense pilosus. — Com. Kis-Küküllő: in agris ad Hosszúaszó (1894, 1896, 1890, BARTH det. BORBÁS). Com. Szabolcs: in pratis ad Pazony (ZSÁK): Com. Hunyad: in hum. ad Déva (SIMKOVICS): Com. Zólyom: in regione fagorum supra Breznóbánya (1897, BORBÁS); Com. Bihar: ad Iráz (1887, *idem*).

Haec varietas non est aequalis *M. longifoliae* Hds. var. *Barthii* Bq. Fragm. IV. p. 773. Hieher sind zu reihen Subformen der *f. stenantha* (BORB.) TOP. mit sehr verlängerten bis 1 dm langen lockeren Scheinähren, deren unterste Scheinwirtel ansehnlich getrennt sind.

var. *balsamiflora* (H. BRAUN ap. FORMÁNEK, Mähr. Menthen, 1888, p. 3. pro var. *M. silvestris* L.) m. — Folia mediocria, oblongo-elliptica (sec. specimina originalia) vel brevi-elliptica-lanceolata, plus-minus acuminata, marginibus convexioribus, basi rotundata vel subcordata, supra plus-minus dense pilosa, atroviridia, subtus viridi-incana, pilosa vel tomentosa, subpetiolata, 30—40—50×14—18(20)—20(24) mm dim.: serr. dentes parvi culminibus parvis acuminatis patentibus extus undulatis vel concaviusculis 0·3—0·7, (1·5)×5—7 mm dim.: spicastra gynodynamica, angusta solutaque hirta; caulis ad 8 dm altescens mediocris, plus-minus dense pilosus. — Com. Kis-Küküllő: in collibus ad Hosszúaszó (1901, BARTH); Slavonia, Sirmia: ad Stražilovo (1913, KUPCSOK jun.).

var. *subviridis* (BORB. ap. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 388 pro var. *M. mollissimae* BORKH.) TOP. Diagn. p. 33. — Com. Békés: ad Vésztő (BORBÁS).

var. *Wierzbickiana* (OP. ap. DÉS. Menth. Opiz. 1882. p. 106) Bq. Fragm. IV. p. 186. — Com. Bihar: in pasc. ad Chrysium velocem pr. Iráz (BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 1749); Com. Bács-Bodrog: ad Zombor (1907, PRODÁN); Com. Nagy-Küküllő: in silvis ad Csicsó-Holdvilág (Abtsdorf) (1902, BARTH nom. «*M. leioneuræ* BORB.»); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (1891, BARTH «*M. subsessilis* BORB.» det. BORB.); Com. Hunyad: Váralja in valle Hátszegensi (1884, SIMKOVICS); Com. TordaAranyos: Marosludas (1907, NYÁRÁDY); Com. Krassó-Szörény: pr. Plavisevicza (1910, JÁVORKA). Orsova-Kazán (1886, RICHTER); Com. Bács-Bodrog: Bács, Ófutak (1913, PRODÁN); Kiszács, Futak (1909, KUPCSOK).

M. Wierzbickiana OP. ist eine (auch von WIERZBICKI) viel verkaunte Varletät. Am sichersten dürfte — da OPIZ keine Beschreibung derselben herausgab — die Beschreibung DÉSÉGLISE's in seiner Schrift «*Menthae Opizianae*» sein, die auch mit der BRIQUET's ziemlich übereinstimmt: «Feuilles petites ovales aigues horizontales ou un peu arquées . . . dents aigues courtes . . . épi compact grêle . . .»

- var. *ulotricha* TOP. Diagn. p. 33. — Culta. — Com. Trencsén: Nemes-Podbrágy qu. sp. 1872, 1888, 1895, HOLUBY nom. «*M. undulatae* WILLD.»: Com. Bács-Bodrog: Kiszács Jamy qu. sp. (1909, KUPCSOK, «*M. crispa* TEN.» det SIMONKAI).

III. *Mentha viridis* L.

Sp. pl. ed. 2. = *M. spicata* HUDS. Fl. angl.

- var. *viridis* (L. s. str.) KERNER Fl. exs. austro-hung. n. 641. — Com. Trencsén: ad sepes pr. Bosácz qu. sp. (HOLUBY «*M. Holubyi* SCHUR»): Croatia, Com. Modruš-Fiume: versus Skurinje et ad Portoré (1903, SIMONKAI, in valle Rečina versus Grohovo et ad Skurinje (1913, DEGEN)).
- var. *piperella* LEJ. et COURT. Comp. Fl. belg.—Croatia, Lika: ad rivulum Brušanka pr. Brušane (1908, DEGEN).
- var. *Tauscheri* TOP. Diagn. p. 34. — Com. Fejér: in arundinetis praedii Göböljárás pr. Ercsi (1874, TAUSCHER nom. «*M. viridis* BAUMGARTEN»).
- var. *crispata* (SCHRADER Cat. hort. Goett.) H. BRAUN: Ueber ein Art. p. 401. — Budapest in horto bot. (1894, BORBÁS).

IV. *Mentha aquatica* L.

Sp. pl. ed. 1. = *M. hirsuta* L. ed. 2.

A) Sectio *Latifolia*.

- var. *capitata* (OP. Natural. 1824, p. 70) BQ. Lab. p. 78. — *M. hirsuta* var. *latifolia* BECKER Fl. Frankf. — Com. Torda-Aranyos: Mezóság secus lacum Záhiensem (1881, SIMKOVICS): Croatia, Modruš-Fiume: in valle Draga (1886, KERNER subf. foliis latissimis, 40—50×35—45 mm dim., serr. dentibus 1·2—1·6×3 mm dim.).
- var. *erromena* TOP. Diagn. p. 35. — Budapest: Lópormalmi rétek (1872, SZÉPLIGETI), ad thermas Romanas (1893, BORBÁS nom. «*M. Schleicheri* OP.»): Com. Bács-Bodrog: pr. Ludaspuszta (1910, PRODÁN).
- f. *slavonica* TOP. l. c. — Slavonia, Sirmia: in pratis ulig. ad Zimony prox. canalem (1911, KUPCSOK): Com. Fehér: ad Dinga (1892, L. RICHTER, subf. capitulis densissimis).
- var. *pyrifolia* H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 420. — Com. Torontál: insula Ciganlija adv. Belgrad (BORNMÜLLER); Com. Bács-Bodrog: pr. Bezdán in ulig. (1907, PRODÁN), in pal. pr. Ófutak (1913, idem): Com. Csongrád: ad quercetum Szelevényi erdő pr. Horgos (1913, LÁNYI); Com. Borsód: Szirma, Mezőcsáth (1911, BUDAI); in Transilv.: pr. Vízakna (BUDAI); Slavonia, Sirmia: Karlócza supra fontem et in fossa, Beocsin in ulig. (1913, KUPCSOK): Com. Bács-Bodrog: Kiszács ad canalem (1913, idem).

f. *silesiaca* TOP. l. c. — Com. Bihar: ad Chrysium velocem pr. Iráz (1879, BORBÁS); Croatia: Dubovac ad Karlovac (1908, ROSSI).

var. *lupulina* BQ. Lab. p. 79. = *M. denticulata* STRAIL Essai p. 44. — Com. Krassó-Szörény: ad muros arcis insulae Ada-Kaleli (KUPCSOK); Com. Pest: in palud. inter Budam et Békásmegyér et pr. Aquincum (BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 1755 nom. «*M. Schleicheri* OP.»). Rákos versus Palota (1904, KOCSIS); Com. Győr: ad Ladamér (1908, POLGÁR. «*M. hirsuta* HUDS.» det. H. BRAUN); Com. Bács-Bodrog: in insula Hadisziget pr. Újvidék (1913, PRODÁN); Com. Fehér: ad Dinnyés (1892, L. RICHTER); Com. Zala: ad lacum Balaton juxta Kenese (1907, SIMONKAI); Croatia: Dubovac ad Karlovac (1908, ROSSI, f. foliis tenuioribus atroviridibus); Slavonia, Sirmia: Beocsin in pratis palud., Karlovic in fossis (1913, KUPCSOK jun.).

Da es vorkommt, dass Pflanzen desselben Wurzelstockes mehr minder dichte bis fehlende Behaarung haben, eignet sich das Indument nicht zur Unterscheidung der Formen dieser Art. So kommt es, dass die Nummer 1755 der Fl. exs. austro-hung. mindest dreierlei gut unterscheidbare Formen enthält.

f. *pontica* TOP. Diagn. p. 36. — Com. Bács-Bodrog: in insula Hadisziget pr. Újvidék (1913, PRODÁN); Com. Fehér: ad Diósd (1892, L. RICHTER nom. «*M. calamithaefoliae* VIS.»); Com. Pest: Soroksár (1911, MARGITAI); Slavonia, Sirmia: Zimony (1914, KUPCSOK).

B) Sectio Ovatae.

var. *duriuscula* TOP. l. c. — Budapest (STEINITZ); Com. Bács-Bodrog: Ludaspuszta (1910, PRODÁN); Com. Komárom: Vérteshegység pr. Szaár (1910, GAYER, pl. lirta in statu subsp. nom. «*M. subspicatae* WEIHE»); Com. Pest: in pal. ad Csérytelep pr. Kispest (1912, DEGEN), in palud. ad Zugló pr. Budapestinum (1909, KOCSIS), ad Rákos (1891, SIMONKAI nom. «*M. Schleicheri* OP.»); Com. Alsó-Fehér: in palud. pr. Tövis (1888, CSATÓ); Com. Borsod: Szirma (1911, BUDAI); Com. Torda-Aranyos: Tordahasadék (1890, L. RICHTER); Croatia: ad fl. Gačka pr. Hrvatsko Kopolje et ad ripas lacus Svičko Jezero pr. Svica (1910, DEGEN, «var. *cetica* H. BRAUN» det. H. BR.).

f. *riparia* (SCHREBER ap. SCHWEIGGER und KÖRTE Fl. Erlangen, t. II. p. 6) TOP. Diagn. p. 37. — Com. Komárom: Tata (1910, GÁYER); Com. Pest: Pusztaszentlőrincz (1893, RICHTER et RÖSCHENTHALER), ad Rákos (1887, BORBÁS nom. «*M. Schleicheri* OP.»), ad Dunaharaszti in stagnantibus fl. Danubii (1908, KÜMMERLE), Erzsébetfalva (1886, SZÉPLIGETI nom. «*M. Schleicheri* OP.»); Com. Arad: in silva Csála ad opp. Arad (1886, SIMONKAI); Com. Borsod: Szilvásvár (1906), Diósgyőr (1910), Mezőcsáth (1912, BUDAI); Com. Vas: Sz. Kápolna (1893, MÁRTON), Kőszeg (1890, WEISBECKER); Com. Győr: ad Győr (1905, POLGÁR); Com. Szeben: ad Vízakna pr. Nagyszeben (1908,

- SIMONKAI): Croatia, Lika-Krbava: in pratis inter Čitluk et Divoselo (1909, DEGEN).
- f. *Schlinseana* TOP. l. c. — Com. Csongrád: in ulig ad quercetum Szelevényi erdő pr. Horgos (1913, LÁNYI).
- f. *Stoderiana* TOP. l. c. — Com. Torda-Aranyos: ad lacum Záhitó pr. Mezőzáh (1906, NYÁRÁDY); Com. Csongrád: in ulig. ad quercetum Szelevényi erdő pr. Horgos (1913, LÁNYI); Croatia, Lika: in silva Jasikovae pr. Gospić «f. *umbrosa* OP.» det. H. BRAUN, — Gačko-Polje. inter Sinac et Lešce atque ad ripas lacus Svičko Jezero pr. Svica, «*M. purpurea* HOŠT» det. H. BRAUN (1910, DEGEN).
- f. *aradensis* TOP. l. c. — In stagnantibus ad Arad (1886, SIMONKAI).
- f. *gnaphalifrons* TOP. l. c. — Com. Csongrád: in uliginosis pr. Horgos (1913, LÁNYI).
- var. *incisoserrata* (STRAIL Essai p. 41. Bq. Lab. p. 80. — In uligin. ad Arad (1887, SIMONKAI)
- f. *serratula* TOP. Diagn. p. 38. — Com. Bács-Bodrog: in fossa pr. Bezdán; Slavonia, Sirmia: ad Karlovic (PRODÁN); Com. Pest: versus Rákospalota (1873, SIMKOVICS), Buda (1883, CZAKÓ).
- f. *trichophylla* TOP. l. c. — Com. Csongrád: pr. Hantháza (1908, LÁNYI); Com. Vas: Rákos (MENDLIK); Com. Veszprém: in hum. ad Kenese (1891, BORBÁS nom. «*M. Schleicheri* OP.»); Com. Győr: ad Győr (POLGÁR «*M. hirsuta* HUDS.» det. H. BRAUN); Com. Pest: Rákos (1904, SIMONKAI nom. «*M. Schleicheri* OP.»); Croatia, Lika: Poljana od Sv. Ivana ad fontes fl. Likae (1910, DEGEN, «*M. aqu. f. minoriflora*» — quod ceterum est nomen incongruum — det. H. BRAUN).
- var. *polyanthesica* TOP. l. c. — Com. Kis Küküllő: in pal. Hosszú: szó (1889, BARTH); Com. Borsod: montes Bükk ad Dubicsány (1905, HULJÁK); Mezőcsáth (1912, BUDAI); Com. Zala: Kenese ad Balaton (1903, JÁVORKA); Com. Pozsony: Lamács (Blumenau) (1893, BÄUMLER); Com. Pest: Angyalmező pr. Budapest (1879, HAZSLINSZKY), Haraszi, Káposztásmegyér (1888 L. RICHTER nom. «*M. Schleicheri* OP.»), Hortus Palatinus — 1886 nom. «*M. calaminthaefoliae* VIS.», Vadászház ad Soroksár — 1887 nom. «*M. Schleicheri* OP.» (SZÉPLIGETI), Pilis et Alberti (1875, SIMKOVICS nom. «*M. Schleicheri* OP.»), in pal. ad Cséry-telep pr. Kispeszt (1912, DEGEN), ad Aquincum (Budapest) (BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 1755 nom. «*M. Schleicheri* OP.» — quae est variatio hirta); Com. Komárom: ad opp. Komárom in pal. et ad rivulum (1905, POLGÁR); Com. Pozsony: ad Pozsony, (1854, SCHNELLER); Com. Vas: S-Tótfalu (MÁRTON); Com. Győr: ad Győr ad rip. fl. Rába (1898, 1903, POLGÁR); Com. Bács-Bodrog: ad Glozsan (1875, SZTEHLO) (1875, SIMKOVICS nom. «*M. Schleicheri* OP.»); Com. Bihar: ad Kenézipusztá (1891, BORBÁS nom. «*M. Schleicheri* OP.»); ad rip. fl. Berettyó pr. Bucsa (1877, SIMKOVICS

- nom. «*M. Schleicheri* OP.»): Com. Trensén: in opp. (1902, BRANCSIK): Com. Pest: ad Pusztaszentmihály (1907, BORBÁS. «*M. Viennensis* H. BRAUN» det. H. BR.): Slavonia: pr. Illok (1908, PRODÁN): Velebit, ad riv. Suvaja pr. Brušane (1913, DEGEN); Com. Bács-Bodrog: Kiszács in pal. ad canalem Franc.-Joseph. (1909, KUPCSOK jun.): in ulig. pr. Slankamen (1907, KOCSIS).
- f. *Illensis* TOP. l. c. — Com. Vas: in rip. riv. pr. Kőszeg (PIERS); Com. Alsó-Fehér: ad Marosújvár (1907, NYÁRÁDY): in fossis apud Nagyenyed (1888. CSATÓ), ad Koneza (1860, idem); Com. Vas: S.-Tótfalu (MÁRTON): Com. Győr: in insula Györsziget (1905, POLGÁR).
- f. *maculosa* TOP. l. c. — Com. Bács-Bodrog: in divers. locis ad Zombor (1912 et 1913, PRODÁN); Com. Fejér: pr. Dinnyés (1892, L. RICHTER nom. «*M. calamintaefoliae* VIS.»): Com. Bács-Bodrog: Kiszács pr. canalem in fossa: Sirmia: ad rivulum pr. Rakovac (KUPCSOK sen. et jun. nom. «*M. calamintaefoliae* VIS.»).
- var. *aginnensis* TOP. l. c. — Com. Csongrád: in prat. humidiusc. ad lacum Nádastó pr. Honok (1913. LÁNYI).
- var. *stagnalis* TOP. Diagn. p. 39. — Com. Pest: ad Ó-Budam (BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 1755, nom. «*M. Schleicheri* OP.»): Com. Bács-Bodrog: ad Zombor (1907, PRODÁN): Com. Győr: ad Győr (1904, POLGÁR): Com. Moson: in pal. ad Lipót (1905, POLGÁR): Com. Abauj-Torna: Kassa viam pr. Baránka (1894, LATZEL «*M. aqu. var. cetica* H. BRAUN» det. H. BR.): Com. Borsod: Tiszakeszi (1910, BUDAI): Com. Krassó-Szörény: ad muros arcis Ada-Kaleh (1911, KUPCSOK): Com. Bihar: ad Köröstarján (1870, SIMKOVICS): Com. Gömör: ad Lueska (HAZSLINSZKY).
- f. *limosa* (SCHUR Enum. pl. Transs. p. 517) H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 425. — Slavonia, Sirmia: Beocsin in prat. ulig. et Com. Bács-Bodrog: Kiszács ad canalem (1913, KUPCSOK jun.).
- f. *lasiotricha* TOP. l. c. — Com. Győr: in pal. ad Révfalu (1903, POLGÁR «*M. hirsuta* HUDS.» det. H. BRAUN), Csanak (idem); Com. Csongrád: ad quercetum Szelevényi erdő pr. Horgos (1913. LÁNYI): Com. Borsod: Szirma (1911, BUDAI): Croatia: prope Fiume (Noë): Slavonia, Sirmia: ad Rakovac, in ulig. ad Beocsin, Karlovic in fossis: Com. Bács-Bodrog: Ókér ad canalem (1913, KUPCSOK jun.).
- f. *macrocephalota* TOP. l. c. — Com. Pest: Pusztaszentlőrincz (1903, L. RICHTER, «*M. calamintaefolia* VIS.» det BORB.): Com. Bács-Bodrog: in palud. pr. Ófutak (1913, PRODÁN).
- var. *limnetes* TOP. l. c. — Com. Bihar: in palud. ad Buesa (1877, SIMKOVICS): Com. Borsod: Tiszakeszi (1910, BUDAI): Com. Pest: Ó-Buda (1885, SZÉPLIGETI): Com. Bács-Bodrog: Ókér pr. canalem (1913, KUPCSOK jun.).

f. *subhirsuta* (H. BRAUN in herb. DEGEN absque diagnosi) TOP. l. c. — Croatia: Velebit, ad Čitluk (DEGEN).

C) Sectio *Ovales*.

var. *Rauscheri* TOP. Diagn. p. 40. — Com. Borsod: Szirma (1911, BUDAI).

var. *Ortmanniana* (OP. Naturalientausch 1826 p. 437) BQ. Lab. p. 82. — Com. Pest: inter Budam et Békásmegyer (BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 1755 nom. «*M. Schleicheri* OP.»), in insula Csepel (1894, DEGEN), Soroksár (1887, SZÉPLIGETI): Com. Pozsony: ad Pozsony, in aquosis (1886, SABRANSKY): Com. Borsod: Szirma (1911, BUDAI): Com. Vas: Doroszló ad Kőszeg (1890, WAISBECKER).

Die Nummer 1755 der Flora exs. austro-hung., als *M. Schleicheri* OP. herausgegeben, enthält möglicherweise noch eine vierte Form, da in CALLIER Fl. Silesiaca exsiccata n. 1139 der var. *elongata* PÉR. det. H. BRAUN das Synonym beigelegt ist: *M. Schleicheri* H. BRAUN in Fl. exs. austro-hung. n. 1755 non OPIZ.

f. *uberrima* TOP. l. c. — Com. Győr: in margine arundinetorum ad Győr (1903, POLGÁR, «*M. pedunculata* BOR.» det. H. BRAUN).

f. *Lobeliana* (BECKER Fl. Frankf. p. 222) BQ. Lab. p. 82. — Com. Borsod: Mezőcsáth (1911, BUDAI): Com. Vas: Szerdahely ad Kőszeg (1890, WAISBECKER); Com. Pozsony: ad Bazin (1875, SZÉPLIGETI).

Diese Form gehört sowohl nach der Beschreibung BECKER'S, als auch nach dem Urteile BRIQUET'S, der die Originalien im Herbar MARTIUS eingesehen hat, zur *M. aquatica*.

f. *perolata* (BORB. exs. sine descript.) m. — Planta subpubescens, foliis longe petiolatis marginibus leviter vel moderate convexis, serraturae dentibus acuminatis, intus subconcavis extus subundulatis vel rectiusculis, 0.5—1 mm altis 3—4 (5) mm inter se distantibus: capitulis conspicuis sat dense pilosis. — Com. Szeben: Nagyszeben in paludosis (1907, BARTH).

var. *carlovicensis* TOP. Diagn. p. 41. — Slavonia, Sirmia: ad fl. Danubium pr. Karlovic (1913, KUPCSOK jun.).

var. *elongata* (PÉRARD) TOP. l. c.

f. *subriparia* (H. BRAUN sine diagn. in herb. DEGEN) TOP. l. c. — Croatia, Lika: in pratis circa Medak (1908, LENGYEL).

var. *verticicola* TOP. l. c. — Prope Győr (1901, POLGÁR).

V. *Mentha arvensis* L.

Sp. pl. ed. I. p. 557. = *M. parietariaefolia* (BECKER) + *M. austriaca* (JAQUIN) + *M. palustris* (MÖNCH) + *M. arvensis* L. secundum H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 444 et sequ.

A) Sectio *Superantes*.

var. *Palitzensis* TOP. Diagn. p. 49. — Arad, secus Marisum fl. (1889, SIMONKAI s. nom. «*M. fontana* WEIHE»).

- f. *Durolleana* TOP. l. c. — Com. Borsod: Miskolcz (1911, BUDAI).
 var. *cuneifolia* (LEJEUNE et COURTOIS Comp. fl. Belg. p. 234) ampl.
 TOP. Beitr. p. 180. — Com. Hont: Bakabánya, Lajtna ad
 sepes (1903, KUPCSOK, «*M. parietariaefolia* BECK.» det. BORB.
 at «*M. lanceolata* BECK.» det. HASSE); Com. Pest: in campis
 ad Neopestinum 1889, BORBÁS, «*M. parietariaefolia* BECK.»):
 Com. Vas: pr. Kéthely (Mannersdorf) (1890, PIERS, «*M. tenui-*
folia HOST»); Com. Győr: in pratis Városszeged (1896, POL-
 GÁR, «*M. verticillata* L. var. *acutata*» det. H. BRAUN); Com.
 Borsod: inter Alsó- et Felső-Hámor (1907, BUDAI «*M. silva-*
tica HOST» det. H. BRAUN).
- f. *lucorum* TOP. Diagn. p. 50. — Com. Pest: ad fl. Danubium
 (1889, BORBÁS «*M. parietariaefolia* BECK.»); Com. Bereg: in
 palud. pr. Várkulesa (1912, MARGITAI); Com. Győr: Cholera-
 sziget pr. Nagy-Duna (1912, POLGÁR); Com. Borsod: ad
 Felső-Hámor (1907, BUDAI, «*M. parietariaefolia* BECK.»).
- f. *silvatica* (HOST Fl. austr. II. p. 149) TOP. l. c. — Nagyszeben
 in pratis silvat. (1905, BARTH); Com. Arad: ad Ó-Dézna, ad
 «Nymphaeaér» (1885, SIMKOVICS); inter Nyágra et Nádalmás
 (Nadalbest), ad Zimbró et in valle Hirursului sub monte Kicsora
 (1888, SIMONKAI); Com. Bihar: ad Nagyvárad, ad Fáczásos
 (1888, SIMONKAI); Com. Vas: Molnári (1892, MÁRTON), Rendek
 (1890, WAISBECKER); Com. Békés: in pal. Vésztő (1889, BOR-
 BÁS, «*M. cuneifolia* L. C.»); Com. Bács-Bodrog: Zenta (1901,
 SZABÓ); Com. Szepes: Poprád-Felka (1890, SIMONKAI); Com.
 Borsod: Miskolcz: Agazat, Mező-Csáth, (1906. 1910, 1915,
 BUDAI); Com. Pozsony: «SCHUR» ad Szentgyörgy (St. Georg)
 (1888, SABRANSKY); Com. Gömör: Rozsnyó (1891, AL. RICHTER);
 Com. Zala: ad Récese (1893, BORBÁS, «*M. parietariaefolia*
 BECK.»); Com. Győr: Ásvány, Furko, Dunapart (1892, POLGÁR);
 Slavonia: Pisarovina in arvis (1913, KUPCSOK).
- f. *tenuifolia* (HOST Fl. austr. II. p. 147.) TOP. l. c. — Com. Esz-
 tergom: Táthisziget (1859, FEICHTINGER); Com. Győr: in prato
 ad rip. fl. Marczal (POLGÁR, «*M. Zatecensis* OP.» det. H. BRAUN);
 Com. Békés: ad fossas pr. Vésztő (1888, BORBÁS, «*M. oblongi-*
frons BORB.»); Com. Liptó: Szentendre (St. Andreas) (ULLE-
 PITSCH, «*M. oblongifrons* BORB.» det. BORBÁS); Com. Pest: in
 insula Csepel pr. Erzsébetfalva (1809, DEGEN), Angyalföld
 (1980, STEINITZ); Com. Csongrád: Szeged (1913, LÁNYI); Com.
 Hont: Selmeczbánya (1880, DIETZ); Com. Borsod: montes Bükk,
 Albagoly, Miskolcz (1911, BUDAI); Com. Torontál: Szanád
 (1901, SZABÓ); Com. Vas: S.-Tótfalu, Tarótház (MÁRTON), ad
 Pinkafő (1904, SIMK.); Com. Pozsony: ad Pozsony, Eisenbrünnl
 (1886, SABRANSKY); Com. Abauj-Torna: in monte Jahodna ad
 Kassa (1908, THAISZ).
- f. *sphenophylla* (BORB. in lit. — Oest. Bot. Zeit. 1890. p. 244:
 «foliis basin versus cuneatim valde angustatis») TOP. l. c. —

- Com. Pest: Rákos (1887, SZÉPLIGETI); Com. Vas: Kőszeg (1890, WAISBECKER); Com. Békés: in saliceto pr. Vésztó (1891, BORBÁS).
- f. *lanceolata* (BECKER Fl. Frankf. p. 225) TOP. l. c. — Com. Hont: Bakabánya ad vias (1903, KUPCSOK); Com. Békés: in divers. locis pr. Vésztó (1888, 1889, 1891, «*M. sphenophylla* BORB.», «*M. lanceolata* BECK», «*M. multiflora* HOST», «*M. parietariaefolia* BECK.», «*M. salicetorum* BORB.»); Com. Arad: in pratis ad Ötvenes (1888, SIMONKAI); Croatia, Lika: «Poljana od Sv. Ivana ad fontes fl. Likae (1910, DEGEN, «*M. austriaca* var. *cuneisecta* BORB.» det. H. BRAUN).
- f. *dolichophylla* (BORB. in sched.) TOP. Diagn. p. 51. — Com. Arad: in silva Csála ad Arad (1888, SIMKOVICS); Com. Borsod: Alsó-Hámor (1912, BUDAI).
- f. *albensis* n. — Foliis mediocribus oblongo-ellipticis marginibus convexioribus utrinque cuneatim angustatis, supra hirsutis argutissime et sat grosse serratis: verticillastris mediocribus, calycibus hirsutis. bracteis superantibus. — Com. Fejér: in limosis praedii Sinatelep pr. Eresi (1877, TAUSCHER)
- var. *nobilis* TOP. l. c. — Com. Szepes: ad viam inter Rókus et Késmárk (1907, NYÁRÁDY); Com. Borsod: Miskolcz, Szinva-meder (1910, BUDAI); Com. Szabolcs: ad Nyiregyháza (HAZSLINSZKY); Com. Győr: Dudasziget Ásvány (1912, POLGÁR); Com. Hunyad: ad Déva (1882, SIMKOVICS).
- var. *silvicola* (H. BRAUN pro var. *M. palustris* MÖNCH, Ueber ein. Art. p. 459) TOP. Beitr. p. 182. — Com. Hont: Bakabánya et ad rivum in Bohuniez (1903, KUPCSOK); Com. Ung: Jarok ad rivum (KUPCSOK, «*M. parietariaefolia* BECK.» det. BORB.); Com. Csongrád: in salicetis fl. Tisza pr. Újszeged (1908, LÁNYI); Com. Maros-Torda: in silvis Kakasdierdő pr. Marosvásárhely (1912, NYÁRÁDY); Com. Alsó-Fehér: ap. viam ferr. pr. Székelykocsárd (idem); Com. Borsod: in valle királykúti völgy (HULLÁK in herb. DEGEN «*M. arv. v. diversifolia* DUM.» det. H. BRAUN — *M. diversifolia* DUM. vero habet folia summa lanceolata, atque pedicellos retrorsum hirtos —), Felső-Hámor supra lacum (1907, BUDAI «*M. Zatecensis* OP.» det. H. BRAUN), Diósgyőr, Szirma, Savós, Miskolcz, Bedegvölgy (1911 et 1912 idem); Com. Győr: in saliceto Danubii ad Ásvány (1912, POLGÁR); Com. Pest: MODOR (HEUFFEL); Com. Vas: ad Kőszeg (Güns) (1890, WAISBECKER); Com. Alsó-Fehér: pr. Nagyenyed (1898, CSATÓ); Com. Veszprém: Herend Feketeerdő (1873, SIMKOVICS); Com. Vas: S-Tótfalu (MÁRTON, nom. «*M. nitidae* HOST»); Com. Hunyad: Új-Gredistye (1894, JÁVORKA); Com. Csongrád: Szeged (1912, LÁNYI).
- f. *hymenophylla* TOP. l. c. — Com. Torda-Aranyos: Bács (1911, MOESZ); Com. Borsod: Diósgyőr (1912, BUDAI); Com. Nagy-Küküllő: ad Újváros (Neustadt) in viis silvat. (1892, RÖMER);

- Com. Kis-Küküllő: Nässenthal pr. Hosszúaszó (Langenthal), (1898, BARTH); Com. Arad: ad Pécska (1889, SIMONKAI).
- f. *nummularia* (SCHREBER ap. SCHWEIGGER et KÖRTE Fl. Erlang. II. p. 7.) TOP. Beitr. p. 182. — Com. Szepes: ad viam Rókuszkésmárk — flor. androdynamicis conspicuis — (1907, NYÁRÁDY); Com. Besztercze-Naszód: in uliginosis pr. Oláhszentgyörgy — flor. gynodynamicis parvis — (1905, PRODÁN); Com. Szolnok-Doboka: Kékes (1904, idem); Com. Abauj-Torna: in monte Jahodina ad Kassa (1908, THAISZ nom. «*M. austriacae* JACQU»).
- var. *nobilis* TOP l. c.
- f. *pseudagrestis* TOP. l. c. — Com. Pest: ad Budam (HEUFFEL); Com. Szabolcs: Nyiregyháza (1872, SIMKOVICS); Com. Szatmár: ad Szappanpataka (1857, HAYNALD); Com. Alsó-Fehér: ad Gyulafehérvár (idem, «*M. Albae Carolinae* H. BRAUN» Ueber ein. Art. p. 445); Com. Borsod: Miskolcz (1910, BUDAI).
- var. *campeomischos* TOP. Diagn. p. 52. — Com. Pest: in fossis pr. Monor et in ulig. inter Szentendre et Pomáz (1904, SIMONKAI); Com. Vas: in pal. ad Kőszeg (1890, WAISBECKER nom. «*M. carinthiaca* HOST»); Com. Bereg: in ulig. ad Szarvasháza (1908, THAISZ); Com. Alsó-Fehér: Nagyenyed versus Marosszentkirály (1891, CSATÓ); Com. Trencsén: Nemes-Podhrágy (1895, HOLUBY); Com. Békés: ad Vésztő (1889, BORBÁS s. nom. «*M. polymorpha* HOST»).
- B) Sectio *Elongatae*.
- var. *austriaca* (JAQUIN Fl. austr. V. p. 14 sec. Auct. austr.) TOP. l. c. — Com. Szolnok-Doboka: pr. Kékes (PRODÁN); Com. Győr: Nádorváros, Rábatatona, ad opp. Győr (1891 et 1909, POLGÁR nom. «*M. badensis* GMEL.»); Com. Esztergom (1899, DEGEN); Com. Vas: Kőszeg (Güns) 1890, WAISBECKER nom. «*M. subarvensis* SIMK.»); Com. Szeben: Nagyszeben (1905, BARTH nom. «*M. diversifoliae* DUM.»); Com. Hunyad: Szeliste (1904, idem); Com. Borsod: Miskolcz-Bedegvölgy, Alsó-Zsolcza (1907 et 1911, BUDAI); Com. Háromszék: Réty (1906, MOESZ); Com. Arad: ad opp. Arad, versus praedium Bogdánovics (1884, SIMKOVICS).
- f. *mutabilis* TOP. Diagn. p. 52. — Com. Vas: Kőszeg (1890, 1892, WAISBECKER), Kápolna (MÁRTON). Borostyánkő (1913, GÁYER); Com. Háromszék. Rétyi Nyír (1907, MOESZ); Com. Pest: versus Újpest (1891, BORBÁS nom. «*M. austriacae* JQ.»); Com. Nyitra: ad Salgó (HAZSLINSZKY); Com. Hunyad: in valle Klototivaense infra Retyezát (1874, BORBÁS); Com. Békés: in palud. ad Vésztő (1891, BORBÁS, «*M. cuneifolia* L. et C.» atque «*M. oblongifrons* BORB.»); Croatia, Lika: Poljana od Sv. Ivana ad fontes fl. Likae pr. Medak (1910, DEGEN, «*M. Zatecensis* OP.» det. H. BRAUN); in fossis inter Ostra et Brušane (1913, idem).

f. *gallica* TOP. l. c. — Com. Hont: Bakabánya, Baba dolina (1902, KUPCSOK, «*M. arv.* var. *gentiliformis* WIRTGEN» det. HASSE); Com. Békés: in palud. exs. ad Vésztő (BORBÁS. 1878 nom. «*M. arvensis* L.», 1888 nom. «*M. cuneatae* BORB.» 1891 nom. «*M. multiflorae* HOST.» 1894 et in Fl. exs. austrohung. n. 2172 nom. «*M. pulchellae* HOST.»); Com. Bihar: in herbosis Kót (1891, BORBÁS, «*M. oblongifrons* BORB.»); Com. Győr: Győr. in ripa Danubii (1912, POLGÁR s. nom. «*M. austriaca* JQ.»); Com. Borsod: Tiszakeszi (1910, BUDAI); Com. Vas: Kőszeg (1892, PIERS); Com. Bereg: ad agros Vásáros-Naményenses (1856, DIVÉKY).

f. *borsodensis* m. — Foliis ut f. praecedens sed serratura acutiuscula, verticillastris conspicuis, calycibus subpilosis, pedicellis rubris, glabris; caule glabro. — Com. Borsod; in regione montium Bükk ad Albagoly (1911, BUDAI).

Dieselbe Form fanden wir auch vor im Herbar des Museums in Klagenfurt, gesammelt 1892 von PACHER bei Obervellach in Kärnten, benannt von BORBÁS «*M. chasmodonta* Borb.», jedoch ohne weitere Diagnose.

f. *divaricata* (HOST Fl. austr. II. p. 150) m. — Ex descriptione HOSTII: «Caules humiles erecti in ramos multos divaricatos divisi. Folia parva hirsuta breviter petiolata serrulata... pedicelli glabri; calyx hirsutus... stamina corolla breviora...» — Com. Vas: in agris ad Kápolna et Tárotház (1890, MÁRTON); Com. Hajdu: ad opp. Debreczen (HAZSL.).

f. *subarguta* m. — Foliis ut varietas, sed serraturae dentibus subpilosis, acutis, subargutis. — Com. Fejér: in salicetis praedii Sinatelepr. Eresi (1871, TAUSCHER).

f. *obtusc-dentata* TOP. Beitr. p. 185. — Com. Szepes: Villa Lers ad rivul. (1893, ULLEPITSCH) et — pr. Hadusfalu (1889, J. WAGNER) ambas exs. det. BORBÁS: «*M. oblongifrons* BORB.»; Com. Besztercze-Naszód: in silvis pr. Luska (1913, PRODÁN).

M. oblongifolia BORB. ist uns nur durch die vielen Exsikkaten bekannt, die gleichwohl verschiedenen gut zu unterscheidenden Formen der *M. arvensis* L. angehören. Einzelne Exemplare dieses Namens stimmen mit der Form überein, welche bei H. BRAUN (Ueber ein. Art. p. 451) unter dem Namen «*M. oblongifrons* BORB.» beschrieben ist.

var. *pegaia* TOP. Diagn. p. 53. — Com. Arad: ad opp. Arad (1889, SIMONKAI nom. «*M. diversifoliae* DUM.»); Com. Borsod: Gomba (BUDAI); Com. Baranya: pr. Sellye (1873, SIMKOVICS); Com. Pest: ad ostium fl. Rákos (1891, BORBÁS nom. «*M. austriacae* JQ.»); Com. Bereg: secus rivum Zdenjanka ad Szarvasháza (1908, THAISZ); Com. Szolnok-Doboka: pr. Kékes (1906, PRODÁN); Com. Hont: Bakabánya in arvis (1903, KUPCSOK); Com. Vas: Kőszeg. in humidis ad Svábócz (Schwabendorf) (1890, PIERS, «*M. austriaca* JQ. v. *deltoides* BORB.» det. BORB.); Com. Békés: ad Vésztő (1894, BORBÁS in Dörfler herb. norm. n. 3468 «*M. austriaca* JQ. var. *salicetorum* BORB.»); Com. Bihar: Iráz (1889, idem).

- var. *domita* (H. BRAUN in herb. DEGEN absque Diagn.) TOP. l. c. — Com. Pest: versus Erzsébetfalva (1904, KOC SIS); Com. Békés: ad Vésztő (BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 2173 s. nom. *M. ocymoides* HOST); Com. Vas: Kőszeg, Pörgölin (1890, WAISECKER).
- var. *Hostii* (BOREAU Fl. d. c. de la France II. p. 512) TOP. Beitr. p. 186. — Com. Hont: ad paludes pr. Bakabánya (1895, KUPCSOK. «*M. gentilis* L. f. *limogeton* H. BRAUN» det. H. BR.); Com. Borsod: Albagoly montium Bükk (BUDAI); Com. Bihar: in pal. Iráz (1889, BORBÁS nom. «*M. polymorphae* HOST»); Com. Békés: ad Vésztő (1891, BORBÁS nom. «*M. multiflorae* HOST» atque «*M. polymorphae* HOST» — haec pl. serratura humili).
- f. *confertidens* TOP. Diagn. p. 53. — Com. Vas: S.-Tótfalu (MÁRTON); Com. Borsod: Csaba (1915, BUDAI); Com. Nagy-Küküllő: in agris Medgyes (Mediasch) (1894, BARTH, «*M. argutissima* BORB.» det. BORBÁS).
- f. *Neesiana* (OP. apud ROCHEL: Beiträge in Linnaea 1838 p. 627) TOP. l. c. — Com. Békés: ad Vésztő (BORBÁS, 1848 nom. «*M. Neesii* OP.», 1889 nom. «*M. Wenkheimianae* BORB.»)
- f. *cuneisecta* (BORB. EXS. sine diagn.) TOP. Diagn. p. 54. — Com. Győr: in saliceto Győrsziget (1910, POLGÁR, det. H. BRAUN).
- f. *ocymoides* (HOST Fl. austr. II. p. 148) TOP. Beitr. p. 186. — Com. Szepes: ad pedes Tatrae-Magnae pr. Felsőerdőfalva (1906, NYÁRÁDY); Com. Borsod: Szirma (1911, BUDAI); Com. Hont: Bakabánya, Rašovskie (1913, KUPCSOK); Com. Pozsony: Pötschenau (1888, SABRANSKY); Com. Abauj-Torna: in valle Aranyos ad Kassa (1908, THAISZ); Com. Bács-Bodrog: ad fl. Danubium pr. Begecs (1875, Sztéhlo); Com Békés: ad fl. Chrysium mort. pr. Vésztő (1891, BORBÁS, atque in Fl. exs. austro-hung. n. 2173 nom. «*M. ocymoides* HOST»).
- var. *slichoviensis* (OP. Seznam 1852 p. 65 absque diagn.) TOP. Beitr. p. 187. — Com. Hont: Bakabánya — Lajtna (1894? KUPCSOK nom. «*M. arvensis* L. var. *gentiliformis* WIRTG.»); Croatia, Lika: in pratis secus fl. Glomočnica pr. Medak (1909, DEGEN).

C) Sectio *Ovales*.

- var. *Duftschmidii* TOP. Diagn. p. 54. — Com. Komárom: Bánhida (1910, GÁYER); Com. Bereg: in monte Plaiesik supra Vocsi-telep (1907, THAISZ); Com. Alsó-Fehér: Monora (1902, BARTH nom. «*M. argutissimae* BORB.»); Com. Hont: Bakabánya (1906, KUPCSOK); Com. Arad: ad Kúvin (1883, ROZSNYAI); Com. Borsod: Heő-Csaba (1915, BUDAI); Com. Békés: in herb. humid. ad Vésztő (1891, BORBÁS nom. «*M. pulchellae* HOST»); Com. Nagy-Küküllő: ad Medgyes (Mediasch) (1894, BARTH).

- f. *alverniensis* TOP. Diagn. p. 55. — Com. Alsó-Fehér: in agris Monora (Donnersmarkt) BARTH nom. «*M. argutissima* BORB.»).
- f. *likeensis* TOP. Diagn. p. 56. — Croatia, Lika: in pratis ad Lika (1909, DEGEN, «*M. carinthiaca* HOST.» det H. BRAUN); Com. Kis-Küküllő: in valle Nässenthal ad Hosszúaszó (Langenthal) (1894, BARTH, «*M. argutissima* BORB.» det. BORBÁS); Com. Arad: secus fl. Marisum ad opp. Arad (1889, SIMONKAI nom. «*M. diversifoliae* DUM.»).
- var. *argutissima* (BORB. ap. H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 453) TOP. Beitr. p. 190. — Com. Békés: in pal. Vésztő (BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 1762); Com. Bihar: in pal. et fossis ad Iráz (1879 et 1889. idem); Com. Besztercze-Naszód: Wallendorf pr. Besztercze (Bistritz) (1893, RICHTER, s. n. «*M. gentilis* L.» det. BORBÁS).
- f. *regularis* TOP. l. c. — Com. Vas: S.-Tótfalu (1893, MÁRTON nom. «*M. subreversae* SIMK.»); Com. Bihar: ad Nagyvárad. (1877, SIMKOVICS nom. «*M. subreversae* SIMK.»).
- var. *pascuorum* TOP. l. c. — Com. Szepes: ad. ped. mont. Tatrae-Magnae supra Tátralomnicz (1911, NYÁRÁDY); Com. Hont: Bakabánya (1906, KUPCSOK); Com. Békés: in pal. exs. pr. Vésztő (1888, BORBÁS nom. «*M. multiflorae* HOST»); Com. Vas: in silvat. ad Kőszeg (1889, PIERS nom. «*M. carinthiaca* HOST»), Bozsok pr. Kőszeg (1890, WAISBECKER); Com. Borsod: Tiszakeszi, Mezőcsáth, Albagoly, Savós (1910 et 1912. BUDAI); Com. Pest: sub monte Pilisiensi (1875, SIMKOVICS nom. «*M. subarvensis* SIMK.»); Com. Vas: Tarótház (MÁRTON); Com Arad: ad opp. Arad, praedium Buzsák (1884, SIMKOVICS); Croatia, Lika: Poljana ad fontes fl. Likae et ad ripas lacus Sviča pr. Svica (1910, DEGEN, «*M. moldavica* H. BRAUN»).
- f. *campylocormos* TOP. l. c. — Com. Békés: in pal. Vésztő (BORBÁS, in herbar. DEGEN nom. «*M. pulchellae* HOST», in herb. Mus. N. H. nom. «*M. ocymoidis* HOST»); Com. Besztercze-Naszód: pr. Magyar-Nemegye (1913, PRODÁN).
- f. *serpentina* TOP. l. c. — Com. Csongrád: in salic. fl. Tisza pr. Algyő (1906, LÁNYI); Com. Vas: Szerdahely et Csák (1890, WAISBECKER).
- f. *losavensis* TOP. Diagn. p. 57. — Com. Vas: Svábfalu (Schwabendorf 1914, PIERS); Com. Bihar: ad Iráz (1884, BORBÁS nom. «*M. sativae* KOCH»).
- f. *Pacheri* TOP. l. c. — Com. Csongrád: ad rip. fl. Tisza ad opp. Szeged (1912, LÁNYI); Com. Békés: in pal. exs. pr. Vésztő (1889, BORBÁS, nom. «*M. pulegifoliae* BORB.»); Com. Trencsén: N.-Podhrágy (1889, HOLUBY).
- f. *campicola* (H. BRAUN, Ueber ein. Art. p. 456) TOP. l. c. — Com. Békés: in pal. exs. ad Vésztő (1891, BORBÁS, in herb. DEGEN: pedicellis plus-minus hirsutis: in herb. Mus. N. H.: pedicellis glabris).

- f. *pulegiformis* H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 466. — Com. Békés: in pal. exs. pr. Vésztó (1889, BORBÁS).
- f. *deflexa* (DUMORTIER Fl. Belg. p. 49) TOP. Beitr. p. 191. — Com. Békés: in pal. pr. Vésztó (1891, BORBÁS nom. «*M. spiciferae* BORB.»); Com. Pest: in aren. hum. pr. Kis-Körös (1913, DEGEN); Croatia, Zagreb: in arvis ad Pissarovina (1913, KUPCSOK).
- var. *cyrtodonta* TOP. l. c. — Com. Trencsén: ad Bosácz (HOLUBY nom. «*M. origanifoliae* HOST»); Com. Borsod: Csaba (1915, BUDAI); Com. Arad: in monte Kisora (1887, SIMONKAI).
- f. *Holubyana* m. — Planta foliosa gynodynamica foliis atroviridibus, submediocribus, verticillastris crebris, bracteis latiovalibus, nucibus laevibus. — Com. Trencsén: ad Kőpaniczka (HOLUBY nom. «*M. origanifoliae* HOST»).
- var. *foliicoma* (OP. in DÉS. Menthae Opiz. II. p. 210) TOP. Beitr. p. 192. — Com. Szepes: pr. Késmárk (1906, NYÁRÁDY); Com. Hont: Gágor-Lajta ad Bakabánya (1901, KUPCSOK); Com. Bihar: in herbosis Kót (1891, BORBÁS nom. «*M. polymorphae* HOST»); Com. Hunyad: Petrosény (L. RICHTER, s. n. «*M. gentilis* L.» det. BORBÁS); secus Marisum ad Nagyenyed (1891, CSATÓ); Com. Vas: S.-Tótfalu (1893, MÁRTON); Com. Abauj-Torna: in monte Jahodna ad Kassa (1908, THAISZ); Com. Szeben: Nagyszeben (1908, BECK); Croatia, Zagreb: in arvis ad Pissarovina (1913, KUPCSOK).
- f. *divergens* TOP. Diagn. p. 57. — Com. Vas: Szerdahely pr. Kőszeg (1890, WAISECKER); Croatia, Velebit: in humid. inter Oštarijam et Ravni Dabar (1908), ad fl. Gačka pr. Hrvatsko Kopolje (1910) (DEGEN, «*M. Pacheriana* BORB.»). De «*M. Pacheriana* BORB.» confer TOP. Diagn. 57.
- f. *vicearvensis* (BORB. EXS.) TOP. Diagn. p. 58. — Com. Bihar: in pal. exs. pr. Kót ad Vésztó (1888, 1891, BORBÁS).
- f. *bracteoligera* TOP. l. c. — Com. Szepes: «Hölle» in monte Goldbergensi pr. Késmárk (1910, NYÁRÁDY).
- f. *hirticalyx* (H. BRAUN in herb. DEGEN) TOP. l. c. — Com. Győr: ad rip. fl. Rába pr. Győr. (1905, POLGÁR); Croatia: in ripis lacus Svičko Jezero pr. Švica (1910, DEGEN, «*M. austriaca* JQ. var. *hirticalyx* H. BRAUN» det. H. BR.).
- f. *setigera* TOP. l. c. — Com. Hont: Bakabánya, (1902, KUPCSOK, «*M. verticillata* L. f. *parviflora* SCHULTZ» det. HASSE).
- f. *diffusa* (LEJEUNE Revue fl. Spaa. 117) TOP. Beitr. p. 192. — Budapest, in horto Palatino (1879, BORBÁS in herb. HAYNALDI); Szigetszentmiklós et Tököl (1875, SIMKOVICS), in insula Csepel pr. Szigetszentmiklós (1908, KÜMMERLE); Com. Háromszék: Réty (1905, MOESZ); Com. Győr: Újváros (1909, POLGÁR).
- D) Sectio *Rotundatae*.
- var. *agrestis* (SOLE Menth. britann. XIV. p. 33) H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 469. — Com. Borsod: Miskolcz (1910, BUDAI)

- Com. Kolozs: versus silvam Bükk ad Kolozsvár (1870, SIMKOVICS nom. «*M. diversifoliae* DUM.»).
- f. *savensis* TOP. Diagn. p. 58. — In insula Ciganlija (Zigeunerinsel) advers. Taurinum (BORNMÜLLER nom. «*M. Gintlianae* BORB.»).
- f. *subrotunda* (SCHUR exs.) H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 470. — Planta pilosa vel dense pilosa, foliis latiovatis, basi late et subtruncate rotundatis, grosse serratis; calycibus subtubuloso-campanulatis, pedicellis hirtis. — Nagyszeben (SCHUR).
- f. *palustris* (MÖNCH Meth. p. 380.) TOP. Beitr. p. 193. — Com. Borsod: Diósgyőr (1907, BUDAI); Com. Brassó: in valle Malajest (1911, DEGEN).
- var. *varians* (HOST Fl. austr. II. p. 150). TOP. Beitr. p. 194. — Com. Hont: Bakabánya in arvis (KUPCSOK); Com. Vas: Kőszeg in silvis hum. ad Svábócz (Schwabendorf) (PIERS, «*M. austriaca* JQ. var. *deltoidea* BORB.» det. BORBÁS); ad Szerdahely (1890, WAISBECKER); Com. Békés: in pal. exs. ad Vésztő (1891, BORBÁS nom. «*M. procumbentis* THUILL.» et «*M. pumilae* HOST»); Com. Borsod: ad Heő-Csaba pr. Miskolcz et ad Szirma (BUDAI); Com. Arad: ad Ötvenes (1888, SIMONKAI); Com. Pest: in herb. ad Újpest (1894, BORBÁS nom. «*M. multiflorae* HOST»); Com. Heves: ad Tiszaroff (1892, KARKOVÁNY).
- f. *procumbens* (THUILLIER Fl. de Paris p. 288) H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 460. — Com. Borsod: Diósgyőr (1910, BUDAI); Com. Békés: ad Vésztő (BORBÁS); Com. Győr: ad Győr (1911, POLGÁR).

VI. *Mentha villosa* HUDS.

Fl. angl. II. p. 250. = *M. rotundifolia* × *longifolia*.

- var. *Lamarekii* (TENORE Syll. Fl. Neap. IV. p. 81) Bq. Lab. p. 34. — Planta culta vel quasi spontanea. — Com. Trencsén: Nemes-Podhrágy (HOLUBY nom. «*M. undulatae* WILLD.»).

VII. *Mentha Maximiliana* F. SCHULTZ

in Flora 1854 p. 472. = *M. aquatica* × *rotundifolia*.

Diese Hybride kommt in Ungarn nicht vor.

VIII. *Mentha dumetorum* SCHULTES.

Observ. bot. 1809 p. 108. = *M. aquatica* × *longifolia* = *M. pubescens* et *hirta* WILLD. = *M. aquatico-silvestris* G. F. W. MEYER.

- var. *flagellifera* (BORB. ap. H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 409.) m. Folia elliptico-ovata (acuta), basi rotundata, dense pilosa, subtus etiam villosa petiolata 25—35—40 × 15—18—23 (25) mm dim.; serr. dentes mediocres acutis, intus rectis, extus rectiusculis, ad 1 mm altis et 2—6 mm inter se distantibus culminibus. Inflorescentia spicastroidea, brevis, angusta, soluta.

- Caulis dense pilosus. — Com. Pest: in pal. Aquinci (1882, BORBÁS in herb. HAYNALDI).
- var. *nepetoides* (LEJEUNE Fl. de Spaa p. 116) Bq. Lab. p. 68. — Com. Borsod: Szirma (1911, BUDAI); Com. Vas: Tarótház (1893, MÁRTON); Com. Csongrád: pr. Hantházi major (1908, LÁNYI).
- var. *glabriuscula* (WIRTGEN Exs.) Top. Beitr. p. 211.
f. *oxyprionota* Top. Diagn. p. 62. — Com. Vas: ad Rohonc (Rechnitz) (1896, WAISBECKER).
- var. *sirmicola* Top. l. c. — Slavonia, Sirmia: Karlovic, ad viam in Gergeteg (1913, KUPCSOK jun.).
- var. *Kupcsokiana* Top. Diagn. p. 63. — Slavonia, Sirmia: Karlovic, in angulo fossae (1913, KUPCSOK sen. et jun.), Karlovic, sub fontem pr. viam ad Beocsin, in arvis paludosis (1913, KUPCSOK jun.).
- var. *viridior* (BORB. Fl. Temes. p. 46.) Top. Beitr. p. 213. — Com. Vas: Kőszeg (1890, WAISBECKER); ad S.-Tótfalu (1902, SIMONKAI: MÁRTON); Com. Esztergom: Dorogh (1874, FEICHTINGER nom. «*M. pubescentis* WILLD.»); Com. Temes: ad Vinga et Com. Veszprém: Almádi (1883 et 1893, BORBÁS «*M. pubescens* W. var. *viridis* BORB.»); Com. Hunyad: ad Déva (1883, SIMKOVICS).
- f. *nepetiformis* m. = *M. subspicata* WEIHE var. *nepetiformis* H. BRAUN et WAISBECKER in exs. — Foliis coriaceis, serraturae dentibus rarioribus ad 1.2 mm altis, 3—5 mm inter se distantibus; pedunculis pedicellisue villosis; calycibus subvillosis, perglandulosis. Caule lanuginoso. — Com. Győr: in arundineto Kübarát (1908, POLGÁR).
- var. *Grantzowii* Bq. Fragm. IV. p. 696. — Com. Békés: in pal. ad Vészto (1889, BORBÁS nom. «*M. brachystachyae* BORB.»).
- var. *pseudolimosa* Top. Diagn. p. 63. — Com. Trencsén: ad rip. rivuli pr. Nemes-Podhrágy (1888, HOLUBY nom. «*M. limosae* SCHUR»); Com. Krassó-Szörény: ad muros arcis in insula Ada-Kaleli (1911, KUPCSOK).
- var. *griseoviridis* Top. l. c. — Com. Pest: inter Pomáz et Szentendre (1903, KOCIS in herb. DEGEN nom. «*M. aquaticae* (stolonifera OP.)» versus «*M. Viennensem* OP.» det. H. BRAUN).
- var. *subglabra* (BORB. Iráz-puszta növényzete (Vegetation der Puszta Iráz) ap. M. orv. és term. munk. 1880, p. 313) Bq. Fragm. IV. p. 695. — Com. Bihar: in herb. exs. ad Iráz (in herb. RICHTER), in herb. pal. Kót (in herb. DEGEN) (1888, BORBÁS).
- var. *dissimilis* (DÉSÉGLISE in Bull. d'Angers XI. 1882, p. 11) Top. Beitr. p. 215. — Com. Vas: Csák pr. Kőszeg (WAISBECKER) nom. «*M. dissimilis* DÉS. var. *subacuminatae* H. BRAUN et WAISB.»); Com. Vas: Károlyfa (Karlsdorf) (1889, SABRANSKY); Com. Borsod: Edelény (1906, BUDAI).

- f. *muscogena* TOP. Diagn. p. 64. — Com. Borsod: Edelény (1906, BUDAI); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (1894, BARTH nom. «*M. pannonicae* BORB.»).
- f. *halophila* TOP. l. c. — Com. Krassó-Szörény: ad Krassóvár (1855, HEUFFEL).
- f. *pannonica* (BORB. in Term. füz. 1890, p. 82. pro var. *M. pubescentis* WILLD.) m. — cl. BORBÁS l. c. hanc formam describit: . . . spica brevior atque tenuior, 11 mm lata. Folia inferiora late oblonga aut oblongo-ovata. basi in petiolum breviter contracta subcordataque, inferiora 8 cm longa 35 mm lata.» — Com. Pest: in humidis Aquinci (1879), in humid. Békás-Megyer (1895, BORBÁS).
- var. *cinerea* (HOLUBY in Oest. Bot. Zeitschr. 1876, p. 149) BQ. Lab. p. 67. — Com. Esztergom: Dorogh ad rivulum (1875, FEICHTINGER nom. «*M. hirtae* WILLD.»); Com. Trencsén: Bohuszlavic (1896, HOLUBY).
- var. *brachystachya* (BORB. in Term. füz. XII. 1890, p. 82) m. — Folia parva vel mediocria, elongato-lanceolata, breviter acuminata, basi rotundata vel subcordata, utrinque brevissime puberula, supra obscure viridia, subtus pallidiora in nervis densius hirta-pubescentia, petiolata, (30) 40—50 × 18—22 mm dim.; serr. dentes parvi, subcrebri vel rariores, intus rectis extus undulatis vel rectiusculis, prorsum versis, obtusiusculis culminibus 0.4—0.8 × 2—5 mm dim. Inflorescentia est spicasterum breve, ellipsoideo-elongatum, plus-minus solum, verticillastro solitario tamen saepius in axillis foliorum supremorum. Caulis undique villosus. — Com. Bihar: in herboris Kót (BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 1754), Iráz (1879 et 1888 idem); Com. Szabolcs: ad rip. fl. Ér ad Nyiregyháza (1910, ZSÁK); Com. Temes: pr. Hidegkút (1883, BORBÁS); Com. Veszprém: ad Somlyóvásárhely (1880, BORBÁS); Com. Borsod: Mezőcsáth (1912, BUDAI); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó (1899, BARTH nom. «*M. pannonicae* BORB.»); Com. Temes: Temesvár (1883, BORBÁS nom. «*M. purpureae* HOST»).
- f. *poliotricha* TOP. Diagn. p. 64. — Com. Vas: Békátó (RICHTER nom. «*M. pannonicae* BORB.»); Com. Pest: Békásmegyer (1895, BORBÁS); Com. Zala: in humid. herb. ad Arács (1893, nom. «*M. Danubialis* BORB.»); Slavonia, Sirmia: in valle ad rivum pr. Rakovac (1809, KUPCSOK sen. et jun. nom. «*M. limosae* SCHUR» atque «*M. Schleicheri* OP.»).

Eine «*M. Danubialis* BORB. et H. BRAUN» fanden wir in drei menthologischen Publikationen beschrieben: H. BRAUN ordnet sie in seinem Werke «Ueber ein. Art.» S. 382 seiner Art *M. mollissima* BORKH. unter und beschreibt dort dieselbe Pflanze (aus Cserevic in Sirmien leg. BORBÁS), welche BORBÁS in seiner Publikation «*Mentha Frivaldszkyana* BORB.» (Természetráji Füzetek vol. XIII. 1890) als eine Varietät der *M. pubescens* WILLD. mit einer kurzen Diagnose erwähnt. Derselbe Autor führt sie in der Schrift «A Balaton tavának . . .» (Pflanzengeographie des Balatonsees) als eine Form seiner var. *Balatonialis* (quasi *M. subincana* × *umbrosa*) an.

- f. *somlóensis* (BORB. EXS. sine dagn.) TOP. I. c. — Com. Vas: in hum. pr. Czelldömölk (1882, BORBÁS).
 var. *lugosiensis* (H. BRAUN: Ueber. ein. Art. p. 411) TOP. Beitr. p. 216. — Com. Hunyad: ad Rákosd (WIERZBICKI); Com. Szeben: ad Kakova (1839, idem); Com. Krassó-Szörény: ad Lugos (HEUFFEL in herb. HAYNALDI).

IX. *Mentha piperita* HUDS.

Fl. angl. ed. I., p. 222. = *M. aquatica* × *viridis*.

Eine als Medizinalpflanze kultivierte, seltener verwildert vorkommende Art.

var. *officinalis* SOLE Menth. brit. p. 15. — Culta.

f. *puberula* TOP. Diagn. p. 64. — Com. Hont: (Culta prope Bakabánya (KUPCSOK).

var. *Heuffelii* (H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 404, pro var. *M. Braunii* OBORNY) in. — Com. Krassó-Szörény: ad ripas circa Oravicza (WIERZBICKI in herb. HAYNALDI).

X. *Mentha verticillata* L.

Syst. X. p. 1099. = *M. sativa* L. Sp. pl. ed. 2, II. p. 805. = *M. aquatica* × *arvensis*.

A) Sectio *Latifolia*.

- var. *latissima* (STRAIL, Essai monogr. p. 130) TOP. Beitr. p. 220. — Com. Szeben: Szeliste (1904, BARTH nom. «*M. Wohlverthianae* F. SCHATZ.»); Croatia: ad ripas lacus Svičko Jezero pr. Svica atque ad fl. Gačka pr. Hrvatsko Kompolje (1910, DEGEN «*M. vert.* var. *ballotaefolia* (OP.) f. *iuncta* H. BRAUN» det. H. BR.).
 f. *convexidentata* TOP. Diagn. p. 65. — Com. Győr: in insula danubiali Kálosisziget, in arundineto pr. opp. Győr (1905, POLGÁR, «*M. ovalifolia* OP» det. H. BRAUN).
 var. *ilyocola* TOP. I. c. — Com. Vas: pr. Czelldömölk et Kisczell ad Dömölk (1904, GÄYER); Com. Trencsén: prox. casernam in opp. Trencsén (BRANCSIK).
 f. *pilosa* (SPRENGEL Plant. minus cogn. pugill. p. 68) TOP. Beitr. p. 221. — Com. Vas: Kőszeg in humid. (in st. bract.-ax. et subbract.-ax. 1904, et in Fl. exs. austro-hung. n. 2654 nom. «*M. plicatae* OP.»); Com. Békés: in humid. Vésztó (1889 et in Fl. exs. austro-hung. n. 1758 nom. «*M. reversae* ROCH.»); Com. Pest: in salicetis «Puszta Gubacs» ad Budapestinum (1913, DEGEN); Com. Borsod: Mezókeresztes (1911, GOMBA); Tiszakeszi (1910, BUDAI); Com. Sáros: Eperjes, ad ripas (HAZSLINSZKY).
 var. *coenogena* TOP. Diagn. p. 66. = *M. vert.* L. var. *calaminthae-folia* (HOST) TOP. Beitr. p. 222. — Com. Borsod: Mezókeresztes (1911, GOMBA); Com. Győr: Rábasziget (1905, POLGÁR);

Com. Alsó-Fehér: Nagyenyed (1894, CSATÓ); Croatia, Lika: in humid. ad Oštarija (in st. vert. et subbract.-ax. et pseud., 1913, DEGEN).

B) Sectio *Ovatae*.

var. *ovatifolia* TOP. l. c. — Com. Szeben: in pal. ad Nagyszeben (in st. bract.-ax. et bract.-conf. et pseud., 1908, BARTH nom. «*M. melissaefoliae* HOST»); Com. Pest: in hum. Rákos (in st. pseud., 1895, BORBÁS nom. «*M. nudicipitis* BORB.»); Com. Alsó-Fehér: Nagyenyed (CSATÓ); Com. Szeben: Nagyszeben (1908, SIMONKAI); Com. Vas: Kőszeg (1890, WAISBECKER); Com. Beszterce-Naszód: in fossa pr. Magyarnemegye (in st. subbract.-ax., 1913, PRODÁN).

f. *rubro-hirta* (LEJEUNE et COURTOIS Comp. Fl. belg. II. p. 230) TOP. Beitr. p. 223. — Com. Szeben: in ulig. pr. Nagyszeben (in st. bract.-ax. et bract.-conf., PRODÁN, «*M. melissaefolia* HOST» det. H. BRAUN); Com. Szolnok-Doboka: in pascuis pr. Magasmart (in st. bract.-cap. et bract.-conf. et pseud. 1913, idem); Com. Pest: in arenos. hum. Kaskantyú pr. Kis-Kőrös pl. protandrica in st. subbract.-ax. et subbract.-conf. et bract.-conf. et vert., 1913, DEGEN); Com. Vas: ad Tarótháza (MÁRTON); Com. Békés: pr. Vésztő in hum. ad Malompusztá (1889, BORBÁS nom. «*M. nudicipitis* BORB.»— in st. pseud. et bract.-conf.: in humidis et in fossis pratorum in Fl. exs. austro-hung. n. 1758 nom. «*M. reversae* ROCHEL» — in st. subbract.).

Der Herausgeber der Fl. exs. austro-hung. bemerkt zur. Nr. 1758 selbst, dass «aus den von ROCHEL abgebildeten Blattformen hervorgeht, dass derselbe unter dem Namen «*M. reversa*» mehrere Arten zusammenfasste.» So gehören auch die Pflanzen der Fl. exs. austro-hung. n. 1758 mehreren Menthenformen an.

f. *pycnodonta* TOP. Diagn. p. 67. — Com. Szeben: ad Nagyszeben (in st. bract. conf., 1910, PRODÁN nom. «*M. gentilis* L.»).

f. *procera* TOP. l. c. — Com. Borsod: ad Bábony pr. Miskolcz (1908, BUDAI, «*M. motolensis* OP.» det. H. Braun). Mezőcsáth (1912, idem).

f. *peduncularis* (BOREAUX Fl. de la France, ed. III. p. 510) TOP. Beitr. p. 224. — Com. Vas: S.-Tótfalu (1893, MÁRTON nom. «*M. maculatae* HOST»); Com. Arad: ad opp. Arad; in silva Csála (1888, SIMONKAI).

f. *longiramula* TOP. Diagn. p. 67. — Com. Kolozs: Békáspatak pr. Kolozsvár (1904, GÁYER); Com. Arad: Arad, secus Marisum (1889, SIMONKAI).

var. *Dorealis* TOP. Diagn. p. 68. — Com. Torda-Aranyos: pr. Maroskeze (1903, NYÁRÁDY); Com. Nagy-Küküllő: Berethalom (Birtihalm) pr. Rozsonda (BORBÁS).

f. *bullotaefolia* (OP. Natural. 1823, p. 21) TOP. Beitr. p. 226. — Com. Bihar: ad Nagyvárad (in st. bract., 1877, SIMKOVICS); Croatia: ad fl. Gačka pr. Hrvatsko-Kompolje (pl. in st. bract.-

- ax., protandrica. 1910, DEGEN, «*M. rubro-hirta* LEJ. ET COURT.» det. H. BRAUN).
- f. *danubialis* TOP. l. c. — Com. Borsod: Miskolcz (1907. BUDAI).
- var. *tortuosa* (HOST Fl. austr. II. p. 142) TOP. Beitr. p. 226. — Com. Liptó: Liszkófalú (in st. subbract.-ax., 1907, LÁNYI); Com. Borsod: Mezőkeresztes (1911, GOMBA); Boldva (in st. pseud., 1906, BUDAI); Com. Pest: Újpest (KERNER nom. «*M. austriacae* JQ.»), (1908, KÜMMERLE, GUGLER. 1913, JÁVORKA), Rákos (1887, SZÉPLIGETI, 1894, BORBÁS): Com. Vas: Kőszeg (1890, WAISBECKER); Com. Pozsony: in pratis udis pr. Pozsony (1885, SABRANSKY); Com. Bihar: ad Iráz (in st. pseud. 1884, BORBÁS nom. «*M. serotinae* HOST»); Com. Békés: ad Vészto (in st. bract.-conf., 1879, idem nom. «*M. verticillatae* L.»); Croatia: Dubovac ad Karlovac (in st. bract.-ax., 1908, ROSSI); ad rip. lacus Jezero pr. Svica (in st. subbract.-ax., 1910, DEGEN. «*M. atrovirens* HOST» atque «*M. acuteserrata* OP.» det. H. BRAUN); in pratis ad Medak (in st. subbract.-ax. et bract.-ax., 1909, «*M. vert. L. var. ballotaefolia* (OP.) f. *brixinensis* H. BRAUN» det. H. BR.).
- f. *nudiceps* (BORB. Term. füz. XIII., 1890, p. 79) m. — Folia mediocria vel parva. oblongo-ovata, acuta vel obtusiuscula, basi rotundata, utrinque pilosa, sat longe petiolata; 30—40—50 × 15—20—27 mm. dim.; serr. dentes parvi, humiles, saepe obtusiusculi. Verticillastri dense hirti, parvi in axillis foliorum fulcrantium. Planta hirta. — Com. Békés: in herb. ripae Chrysii mortui ad Vészto (in et. bract.-ax. et bract.-conf., BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 2166 et anno 1891 EXS. nom. «*M. nudicipitis* BORB.»), 1883 ad Vészto in N.-Ormád — in st. bract.-cap. — nom. «*M. verticillatae* L.»); Com. Arad: in valle Kladova (in st. bract. 1883, SIMKOVICS nom. «*M. nitidae* HOST»).
- f. *grazensis* H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 435. — Com. Szepes: Alsólechnicz (in st. bract. cof. nf., 1891, FILARSZKY); Croatia, Lika: ad ripas lacus Svičko Jezero, ad pedem montis Sinjal (in st. bract.-ax., 1910, DEGEN. det. H. BRAUN).
- f. *substattenicensis* H. BRAUN EXS. TOP. Beitr. p. 227. — Com. Gömör: ad stationem ferr. Rudnócz (in st. subbract.-ax., 1906, KUPCSOK nom. «*M. calaminthoidis* H. BRAUN»).
- f. *motolensis* (OP. in DÉS. Menth. Opiz. II. p. 15) TOP. Beitr. p. 226. — Com. Komárom: F-Galla secus rivulum pr. Máriaszered (in st. subbract.-ax., 1910, GÁYER); Com. Győr: ad ripam fl. Danubii ad Győrsziget (1905, POLGÁR, «*M. tortuosa* HOST f. *obtusiuscula* H. BRAUN» det. H. BR.); Com. Szabolcs: ad rip. fl. Kis-Tisza ad Nagy-Halász (1910, ZSÁK nom. «*M. origanifoliae* HOST» det. H. BRAUN); Com. Pest: in salsis pr.

Kalocsa (1876, MENYHÁRTH); Com. Bars: pr. Aranyosmarót (1907, MOESZ); Com. Borsod: Miskolcz (1910, BUDAI); Com. Hunyad: secus riv. Zsijecz ad Petrozsény (in st. bract.-ax., 1874, SIMKOVICS); Com. Pozsony: ad Pozsony (1888, SABRANSKY); Com. Sáros: Eperjes (HAZSLINSZKY); Croatia, Lika: «Poljana od Sv. Ivana» ad fontes fl. Likae (1910, DEGEN); Slavonia, Sirmia: ad Zimony (1909, LENGYEL).

var. *hygrophila* TOP. Diagn. p. 68. — Com. Hont: Bakabánya-Bohunice (in eodem specimine inveniuntur flores protandricae atque gynodynamicae, in st. subbract.-ax., KUPCSOK); Terbegecz (1856, RÉSELY), Szántó (idem); Com. Alsó-Fehér: Tövis (1888, CSATÓ pl. protandrica in st. bract.-ax., nom. «*M. aquaticae* L.»); Com. Bács-Bodrog: in ulig. pr. Újvidék in insula Hadisziget (in st. vert. — 1913, PRODÁN); Com. Pest: in silva Nagyerdő pr. Nagykőrös (1913, DEGEN); Com. Győr: Győrsziget (1905, POLGÁR); Com. Pozsony: ad Pozsony, Eisenbrünnl (1887, SABRANSKY nom. «*M. Posoniensis* BORB. et SABR.»); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó, im Nässenthal (1894, BARTH); Com. Nógrád: Borosznok (1900, BORBÁS nom. «*M. grandifrondis* BORB.»); Croatia: ad rip., lacus Svičko Jezero pr. Svica (1910, DEGEN, «*M. Hardeggensis* H. BRAUN» det. H. BR.).

f. *Loiana* TOP. Diagn. p. 69. — Com. Trencsén: in hum. Csütörtökhely (Stvrtek) (pl. protandrica in st. subbract.-conf. calycibus 10—11 nervosis; 1904, HOLUBY nom. «*M. subspicatae* WEIHE»); Com. Hont; Bakabánya et Gregusky (1904 et 1906, KUPCSOK, «*M. austriaca* JQ. f. *origanifolia* HOST» det. HASSE); Com. Brassó: Tömös (in st. subbract.-ax., 1905, MOESZ); Slavonia, Sirmia: Beocsin ad antiquum aquaeductum pl. protandrica in st. bract.-ax., albiflora, 1913, KUPCSOK).

f. *diversifrons* TOP. l. c. — Com. Vas: S.-Tótfalu (in st. subbract.-ax., MÁRTON); Com. Bács-Bodrog: in ulig. pr. Ófutak (1913, PRODÁN).

(') Sectio *Intermediae*.

var. *serotina* (HOST. Fl. austr. II. p. 143) TOP. Beitr. p. 228. — Com. Pest: Rákos (RICHTER), in hum. ad Rákos (1888, BORBÁS nom. «*M. atrovirentis* HOST»); Com. Liptó: in pratis inundatis ad fl. Vág pr. Linkófalva (1907, LÁNYI); Com. Szolnok-Doboka: in fossa pr. Magasmart (in st. bract.-ax. et subbract.-ax. et bract.-cap., 1913, PRODÁN). Ad Nagyszében in pratis (1905 et 1907, BARTH nom. «*M. reversae* ROCH.»); Com. Vas: S.-Tótfalu, Tarótház, S.-Kápolna (1890, MÁRTON), Kőszeg (1899, WAISECKER); Com. Borsod: Alsó-Zsolca, Miskolcz, Tiszakeszi, Szirma, Sajó-Arnót (in omnibus st. 1907, 1910, 1911, BUDAI).

- f. *ruridens* TOP. Diagn. p. 69. — Com. Liptó: ad rip. fl. Vág (in st. subbract.-ax. et subbract.-cap., LÁNYI); Com. Borsod: Bábony (1908, BUDAI); Com. Vas: Kőszeg, Perenye, Velem (1890, WAISBECKER); Com. Szeben: in palud. pr. Nagyszeben (1905, BARTH).
- f. *granitzensis* TOP. Diagn. p. 70. — Com. Borsod: Mezőcsáth. Alsó-Zsolcza (1907 et 1912, BUDAI); Com. Vas: Kőszeg, Rát (1890, WAISBECKER).
- f. *oenoides* TOP. l. c. — Com. Moson: ad Lébény (1904, POLGÁR). «*M. verticillata* L. var. *stalenicensis* OP. f. *acute-serrata* OP.» det. H. BRAUN.
- f. *hardeggensis* (H. BRAUN in herb. DEGEN) n. — «(caules plus-minus pilosi. Folia mediocris magnitudinis, ad basin rotundata, apicem versus sensim attenuata, lanceolata vel superiora ovato-lanceolata, in margine subarguta vel non incise serrata. Calyces tubulosi, ut pedicelli plus-minus dense pilosi, virides vel plerumque rubroviolaceo striati. Dentes calycinis acuti subulati.»
Diese Form tritt im genannten Herbare in diesen zwei Unterformen auf:
- a) Com. Borsod: ad pag. Rudabánya pr. Miskolcz (1908, BUDAI); serraturae dentibus numerosis, acutis, argutis, intus extusque rectiusculis, foliorum marginibus petiolisque dense villosa — ciliatis, calycem dentibus lanceolato-acuminatis.
- b) Croatia, Lika: ad ripas lacus Svičko Jezero pr. Svica (1910, DEGEN); serr. dentibus rarioribus, subobtusiusculis, intus rectiusculis, extus undulatis vel convexiusculis, fol. marginibus petiolisque pubescentibus, cal. dentibus triangularibus cuspidatis.
Habitat etiam in Com. Vas: pr. Perenye et pr. Tömörd (1890, WAISBECKER).
- var. *prachinensis* (OP. Seznam p. 60) TOP. Beitr. p. 230. — Com. Borsod: Miskolcz, Sajó-Arnót (1904 et 1905, pl. gynodynamicae atque protandricae in st. subbract.-ax., BUDAI); Com. Győr: Zámoly (1912, POLGÁR); Com. Nógrád: pr. Nógrád et Mátraszele (in st. subbract.-ax., 1874, BORBÁS).
- f. *stalenicensis* (OP. in Lotos p. 211) H. BRAUN, Ueber ein. Art. p. 440. — Folia mediocria vel magna, ovato-lanceolata, vel elliptico ovatolanceolata, apice portracto (summa acuminata). replicata, utrinque sparse pilosa, 40—50—60—70×18—20—23—25 mm. dim.; serr. dentes irregulares sat numerosi. exstantes, culminibus acutis vel acuminatis, intus rectis, extus undulatis, ad 1 mm. altis, 2—3—4 mm inter se distantibus. Verticillastri numerosi, bracteis lanceolatis, pedicellis setosis; calycibus tubuloso-campanulatis; corollis pubescentibus, versicoloribus. Calulis erectus, ramosus, ramis serpentinis. Planta in statu bract.-axill. vel bract.-conferta. — Com. Borsod: Miskolcz, Szinvameder (1910, BUDAI).

var. *Jahniana* TOP. Diagn. p. 70. — Com. Hont: Bakabánya (1894, KUPCSOK s. nom. «*M. gentilis* L. f. *rivularis* SOLE»); Com. Trencsén: prox. Kasernam in opp. Trencsén (1902, BRANCSIK nom. «*M. austriacae* JQ.»); Com. Borsod: Alsó-Zsolca, Sajó-Arnót (pl. protandrica) (1907, 1915, BUDAI); Com. Vas: S.-Tótfalu (MÁRTON nom. «*M. nitidae* HOST»); Com. Nógrád: Borosznok (1900, BORBÁS nom. «*M. grandifrondis* BORB.»).

D) Sectio *Angustibaseae*.

var. *hylodes* TOP. Diagn. p. 71. — Com. Hont: Dacsólám ad rivulum (in st. subtract.-ax., 1903, KUPCSOK); Com. Nógrád: in hum. pr. Borosznok (in st. vert. 1900? BORBÁS, «*M. grandifrons* BORB.»); Com. Hont: Újbánya (1904, KUPCSOK).

f. *prodonta* TOP. l. c. — Com. Hont: Bakabánya (pl. protandrica in st. pseud. pl. gynodynamica in st. vert., 1909, KUPCSOK); Com. Trencsén: Bosácz (in st. subtract.-ax., 1892, HOLUBY); Com. Borsod: Miskolez (1910, BUDAI).

f. *pycnophyllodes* TOP. l. c. — Com. Besztercze-Naszód: in fossa uda pr. Szamospart (Luska) (in st. vert., 1913, PRODÁN).

f. *conspicua* TOP. Diagn. p. 72. — Com. Hont: pr. Dacsólám (1900, KUPCSOK).

f. *pseudolucorum* m. — Folia ut illa *M. arvensis* L. var. *cuneifoliae* (LEJ. et COURT.) f. *lucorum* TOP., serratura obtusa. Verticillastri soluti pubescentes. Planta pubescens, conspectu illae formae *M. arvensis*. — Com. Háromszék: Rétyi Nyír (1907, MOESZ in herb. Mus. N. H.).

var. *permanens* TOP. l. c. — Nagyszeben in agris (1906, BARTH).

var. *perpedicellata* m. — Folia mediocria, oblonga vel lanceolata, sat dense pilosa, petiolis 4—8 mm longis, 30—40—50—70 × 14—17—18—28 mm dim.: serr. dentes acuti argutique, conferti (rameorum rari), intus extusque rectiusculis, culminibus mediocribus. Verticillastri numerosi, dense setacei, longis pedicellis praeditis. Caulis ramosus, pilosus internodiis mediis ad 3 cm longis. — Com. Vas: Kőszeg, Tömörd (in st. subtract.-ax., 1890, WAISBECKER).

var. *elata* (HOST Fl. austr. II. p. 145) H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 436. — Com. Vas: S.-Tótfalu (in st. subtract.-ax., MÁRTON nom. «*M. maculatae* HOST»); Com. Torda-Aranyos: Toroczko-Szentgyörgy (in st. vert. 1892. CSATÓ).

f. *spaniodonta* TOP. Diagn. p. 73. — Com. Győr: Gyórsziget-Dunapart (in st. vert., 1893, PIERS).

var. *montana* (HOST Fl. aust. II. p. 145) H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 436. — Com. Hont: Bakabánya ad rivum (in st. bract.-ax., 1900, KUPCSOK, «*M. tortuosa* HOST» det. BORBÁS); Com. Trencsén: N.-Podhrágy (1888, HOLUBY); Com. Borsod:

Rudabánya, Sajó-Arnót (pl. protandrica) (1901, 1915, BUDAI); Com. Győr: Tákó (in st. vert. 1905, POLGÁR); Com. Tordaranyos: ad rivum Mezősékipatak pr. Marosludas (in st. subbract.-ax. et vert., 1908, NYÁRÁDY).

XI. *Mentha gentilis* L.

- Sp. pl. ed. I. pars II. p. 577. = *M. arvensis* × *viridis*.
- var. *stricta* (BECKER ap. Reichenbach Fl. excurs. p. 308) TOP. Beitr. p. 237. — Com. Zala: Patacspusztá (BORBÁS nom. «*M. subgentilis* BORB. »).
- var. *resinosa* (OP. Naturalientausch 1825 p. 195) TOP. l. c. — Com. Hont: in hortis pagi Prencsfalu pr. Selmece-Bélabánya (Schemnitz) (KMET: in exsiccatis suis nom. «*M. Kmetianae* H. BRAUN», in Fl. exs. austro-hung. n. 2656 II. nom. «*M. resinosa* OP.»); Com. Vas: Kőszeg culta (WAISBECKER, PIERS); Com. Pozsony: ad Pozsony (BÄUMLER); Com. Pest: Budakeszi (1903, SIMONKAI); Com. Turócz: in fossis ad Mosócz (1892, BORBÁS, 1897, LENCSÓ).
- f. *pseudorubra* TOP. Diagn. p. 74. — Nagyszeben in pratis (1907, BARTH).
- var. *cacosma* TOP. l. c. — Com. Hont: Bakabánya (1896, KUPCSOK nom. «*M. piperitae* HUDS.»).
- var. *grata* (HOST Fl. austr. II. p. 152) BQ. Fragm. IV. p. 38. — Secundum specimina originalia in herb. Musei Palatinalis Vindob.: Aspectu *M. arvensis* L. var. *pascuorum* TOP. Folia mediocria vel parva ovato-elliptica vel elliptica vel elliptico-lanceolata, 25—30—40—60 × 13—14(17)—20(22)—30 mm dim.; serr. dentes humiles, obtusiusculi, subconferti, 0.2—0.5 × 2—3—4 mm dim.; flores glabri. — Com. Vas: Tarótház (MÁRTON), in fossis ad Kőszeg (pl. protandrica in st. subbract.-ax. WAISBECKER in Fl. exs. austro-hung. n. 2657 nom. «*M. gratae* HOST»); Com. Győr: Bőny (1912, POLGÁR).
- var. *heleogeton* (H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 479) TOP. Beitr. p. 240. — Com. Krassó-Szörény: ad Bozsúr (1831, HEUFFEL in herb. HAYNALDI).
- var. *Kmetiana* (H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 473.) TOP. Beitr. p. 231. — Com. Hont: pr. Prencsfalu (1882, KMET.)

XII. *Mentha rubra* SMITH.

- Fl. Brit. p. 626. = *M. arvensis* × *aquatica* × *viridis*.
- var. *Wirtgeniana* (F. SCHULTZ in Pollichia 1854 p. 31) BQ. Fragm. I. p. 52. — Com. Hont: Bakabánya, ad montem Ptačnik pr. Križny (in st. vert. et subbract.-ax., 1905, KUPCSOK).

XIII. *Mentha Kernerii* TOP.

In Diagn. p. 75. = *M. arvensis* × *longifolia*; *M. dalmatica* (TAUSCH) BQ. Fragm. IV. p. 244.

IGNATZ FRIEDRICH TAUSCH bietet im «Syllabus plant. nom. itemque minus cognitarum» der königl. bot. Gesellschaft in Regensburg (1828, p. 249) eine viel zu kurze Beschreibung seiner *M. dalmatica* dar, als dass sie — wo überdies Originalmuster fehlen — zur Erkennung einer bestimmten Form dieser Gruppe hinreichen würde. Dieser Autor beschrieb sie übrigens als selbständige Art, keineswegs aber als eine Hybride. Hingegen war ANTON KERNER der erste, der die Beschreibung einer Hybride *M. arvensis* × *longifolia* (unter dem Namen «*M. Skofitziana*») veröffentlichte und in mehreren schönen Exsikkaten im Herbar des Bot. Institutes der Wiener Universität hinterlegte. Es erschien uns daher billig und recht, dieser Hybridengruppe den Namen dieses Botanikers zu geben.

Pflanzen vom Habitus der *Axillares* in allen Status-Formen, vom aromatischen Geruche, mit einfachen, selten am Grunde breitzelligen Haaren bedeckt. Stengel mehr-minder dicht beflaumt, auch rutenförmig. Blätter länglich, lanzettlich, eiförmig oder elliptisch, mit einfacher Nervatur, gestielt oder fast sitzend. Blüten klein, gynodinamisch, fast nur steril. Pedicellen kahl oder verkahlend, oder ziemlich behaart. Kelche verlängert-glockig, seltener glockig, mit 10 bis 12 deutlichen Fibrovasalsträngen, dicht behaart, mit zugespitzten Zähnen. Blumenkrone zart, in der Knospelage etwas beflaumt, später verkahlend, innen kahl, selten mit Spuren eines Nectarostegiums versehen. Antheren eingeschlossen und taub. Nüsschen sehr selten entwickelt, dann taub.

Der Einfluss der *M. longifolia* HUDS. ist gegeben durch die dichte Behaarung der obersten Teile der Pflanze, bei einem Grossteil der Formen aber durch den länglich-lanzettlichen Zuschnitt der Blätter.

var. *Skofitziana* (KERNER in Oest. Bot. Zeitschr. 1863, p. 385) TOP.
Diagn. p. 82. — Com. Arad: in monte Chiciora pr. Buttyin (Buteni) (KERNER); Com. Veszprém: ad Herend in silvarum apertis montis Feketeerdő (in st. bract.-conf., 1873, SIMKOVICS); Com. Hunyad: Marossólymos, Déva secus fl. Maros (in st. subbract., 1884, idem).

f. *mucronulata* TOP. l. c. — Com. Vas: Dömötöri (in st. bract.-ax. et subbract.-ax. MÁRTON nom. «*M. Skofitziana* KERN.»); Com. Fogaras: ad pag. Szkóré (in st. subbract.-ax., 1883, SIMONKAI).

var. *cinerascens* (H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 484) TOP. Beitr. p. 245. — Ad Kolozsvár (in st. subbract.-ax., 1890, L. RICHTER nom. «*M. Borbasianae* BQ.»).

var. *dalmatica* (TAUSCH l. c.) TOP. Diagn. p. 83. — Com. Belovár: ad riv. pr. Lepavina (in st. subbract.-ax. et vert., BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 1764).

var. *transilvanica* TOP. l. c. — Com. Alsó-Fehér: in agris ad Vízakna (in st. bract.-ax. 1907, BARTH nom. «*M. peracutae* BORB.»); Com. Veszprém: in silv. mont. ad Herend (in st. subbract.-ax. et bract.-conf., 1873, SIMKOVICS nom. «*M. acutifoliae* SM.»).

var. *Sabranskyi* TOP. l. c. — Com. Borsod: Diósgyőr (1906, BUDAI); Com. Bars: in pal. pr. Klak (1908, MAZÚR); Com. Békés: in pal. exs. ad Vésztő (BORBÁS in Fl. exs. austro-

hung. n. 2171 nom. «*M. oblongifoliae* BORB.»: Com. Nógrád: ad pag. Ipolylitke (in st. subbract.-ax., 1873, BORBÁS nom. «*M. gentilis* L.». — Conf. TOP. Menth. austro-hung. II. n. 40).

f. *phlomoïdes* (H. BRAUN nom. solum in herb. DEGEN) TOP. Diagn. p. 84. — Com. Hont: ad Madaras (1907. KUPCSOK, «*M. biharensis* BORB. var. *phlomoïdes* H. BRAUN» det. H. BR.); Com. pr. Klak in pal. (1908, MAZÚR).

var. *peracuta* (BORB. Geogr. atque enum. pl. Com. Castrif. 1887, Bars: p. 212) TOP. l. c.

Unter dem Namen «*M. peracuta* BORB.» gelangten durch die ungarischen Botaniker mehrere abweichende Formen in Versand. Als authentisch können wohl die von BORBÁS in der Puszta Iráz selbst gesammelten Pflanzen gelten, die KERNER'S Fl. exs. austro-hung. unter Nummer 2175 herausgegeben worden ist. Diese stimmt mit der Diagnose BORBÁS's in allen wichtigen Merkmalen überein. Die Diagnose «Folia lanceolata, basi sat longe cuneata» erklärt die Einreihung in die Sectio der «Longulae», sowie auch tatsächlich die allermeisten Blätter, besonders die Hoch- und Astblätter schmal-länglich sind; die Form kann als ein Produkt *M. cuneifolia* × *longifolia* angesehen werden. Doch finden sich in derselben Nummer 2175 auch Exemplare mit sehr dichter Behaarung des Stengels und der Blätter, kurzbehaarten Kelchen und einer stumpflichen, gedrängten Blatt-serratur, welche als eine Kreuzung der *M. lanceolata* × *longifolia* angesprochen werden können. Die Beschreibung, welche BRIQUET in Fragm. IV. p. 774 hinsichtlich seiner *M. dalmatica* TAUSCH var. *peracuta* (BORB.) bietet, wäre in Beziehung auf die Serratur und die Grösse sowie Masse der Blätter, die Beschreibung des H. BRAUN von seiner *M. peracuta* BORB. (in Ueber ein. Art. p. 486) in den Angaben bezüglich Zuschnitt und Behaarung der Blätter, sowie der Blütenstiele richtig zu stellen.

Com. Bihar: in pal. pr. Iráz (in st. subbract.-ax. et bract.-ax. et vert., 1888 exsicc. et in Fl. austro-hung. n. 2175, BORBÁS); Com. Szeben: Nagyszeben in pal. (in st. bract. ax., PRODÁN); Com. Nagy-Küküllő: ad Táblás (Tobsdorf) (1888, BARTH, «*M. Borbásiana* BQ.» det. BQ.); Com. Zala: in mont. ad Nagy-réese (in st. pseud. 1893, BORBÁS nom. «*M. biharensis* BORB. »); Com. Bihar: in humid. ad Vaskoh (1890, BORBÁS).

«*M. peracuta* BORB.» (in st. bract.-ax. 1898. Com. Kis-Küküllő: in agris pr. Hosszúaszó, BARTH) a typo differt caule in summo dense albo-setoso, foliis lanceolatis, serr. dentibus sat numerosis, parvis vel minimis, acutis vel acuminatis; calycibus albosetosis. — «*M. peracuta* BORB.» (in st. subbract.-ax. 1899, ex eadem statione, idem) a typo differt foliis subtus densius pilosis, serr. dentibus utrinque rectiusculis, confertioribus. pedicellis pilosis.

var. *Haynaldiana* (BORB. in Magy. orvos. és term. munk. 1879, p. 313) TOP. Diagn. p. 85. — (Folia ovato-lanceolata vel elliptico-ovata, acuta vel brevi-acuminata, basi rotundulata, dense pilosa; serr. dentibus mediocribus vel grossis, numerosis, confertis, regularibus, acuminatis; caulis villosus...) — Com. Bihar: in herb. ad fl. *Chrysium velocem* pr. Iráz (pl. protandrica in st. bract.-ax. et pseud., BORBÁS in Fl.

- exs. austro-hung. n. 1765); Com. Békés: in hum. ad Vésztő. (1884. BORBÁS nom. «*M. brachystachyae* BORB. »); Com. Kis-Küküllő: ad Hosszúaszó in pratis (in st. bract.-ax., 1902, BARTH).
- f. *macrandria* (BORB. in Magy. orvos. és term. munk. 1880, p. 215) TOP. l. c. — Dentes serraturae foliorum inaequilongi, culminibus extus concavis mucronulatis... — Com. Bihar: in hum. ad Iráz in consortio varietatis (BORBÁS).
- var. *rhapidocea* TOP. l. c. — Com. Besztercze-Naszód: Magyar-nemegye (1913, PRODAN).
- f. *rubignosa* TOP. l. c. — Com. Fogaras: Szkoré (1883. SIMKOVICS nom. «*M. reversae* ROCH. »).
- var. *biharensis* (BORB. in Oest. Bot. Zeit. 1887:444) TOP. Diagn. p. 96. — Folia mediocria ovato-lanceolata vel lanceolata, rarius elliptico-lanceolata, basi breviter angustata vel rotundulata, dense pilosa, supra viridia, pilosa. subtus cinereo-viridia, dense pilosa; serr. dentibus acutis argutisque...
Com. Bihar: in hum. ad Pusztá Kót (BORBÁS in SCHULTZ herb. norm. C. 24. n. 2775, «*M. Chrysi* BORB. » det. BORBÁS); Com. Békés: in pascuis ad Chrysium velocem pr. Vésztő (in st. bract.-ax. et bract.-conf., BORBÁS exsicc. et in Fl. exs. austro-hung. n. 1763); Com. Alsó-Fehér: in agris ad Balázsfalva (in st. bract.-ax., 1899, BARTH).
- var. *pycnotricha* (BORB. ap. H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 486) TOP. l. c. — Com. Békés: ad Vésztő (in st. bract. conf., BORBÁS); Com. Szeben: secus fl. Szeben ad Kereszténysziget (1906. SIMONKAI nom. «*M. Skofitzianae* KERNER »); Nagyszeben in pal. gram (SCHUR nom. «*M. villosissimae* SCHUR »); Com. Arad: secus fl. Marisum ad opp. Arad (in st. bract.-ax., 1889, SIMONKAI nom. «*M. Skofitzianae* KERNER »); Croatia, Modruš-Fiume: in valle Draga ad flumen (in st. bract.-ax. et sub-bract.-ax. 1883, BORBÁS).
- var. *iráziana* (BORB. ap. H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 485) TOP. l. c. — Folia lanceolata vel ovato-lanceolata, acuta vel peracuta, basi breviter extenuata: serr. dentes robusti, crebri, arguti... — Com. Bihar: in herbid. pr. Iráz et Kót (in st. bract.-ax., BORBÁS exsicc. et in Fl. exs. austro-hung. n. 2176).
- var. *Degenii* TOP. l. c. — Com. Borsod: ad marginis viae «Turista-út» ad pag. Diósgyőr pr. Miskolcz (pl. in st. conf.-cap. et conf.-bract. 1907, BUDAI, «*M. (biharensis) Degenii* H. BRAUN » — nomen solum — det. H. Br.).
- var. *calaminthaeformis* (BORB. ap. Bq. Fragm. IV. p. 774) TOP. l. c. — Folia parva brevia elliptico-lanceolata vel elliptico-ovata, superiora apice breviter acuta, media et inferiora obtusiuscula...; serr. dentes parvi debiles rari culminibus acutis vel subobtusis... — Com. Bihar: in pascuis exsiccatis pr. Iráz ad fl. Chrysium velocem (BORBÁS); Com. Pest: inter

- Pomáz et Szentendre (1903, Kocsis in herb. DEGEN, «*M. calamithoides* BORB.» det. H. BRAUN, (quod nomen verisimile lapsu calami auctoris positum est).
- f. *apiculata* TOP. Diagn. p. 87. — Com. Pest: Dömörkapu pr. Szentendre (in st. vert., 1893, L. RICHTER).
- var. *streblocaulis* TOP. l. c. — Com. Borsod: Sajó-Ivánka (BUDAI); Com. Vas: Kisczell (in st. vert. et subtract.-ax., 1882, BORBÁS nom. «*M. pycnotrichae* BORB.»); Com. Alsó-Fehér: in agris Balázsfalva (in st. vert. et bract.-ax., 1899, BARTH nom. «*M. biharensis* BORB.»); Com. Békés: in pal. ad Vésztő (1893, BORBÁS nom. «*M. gnaphaliflorae* BORB. et BRAUN»).
- var. *Jurányiana* (BORB. Közlemények Békés- és Bihar-Várm. Flór. 1891, p. 492) TOP. l. c. — Folia ovata vel lateovata marginibus plus-minus convexissimis, dense pilosa; serr. dentibus plus-minus crebris... — Com. Bihar: in herb. ad Chrysium velocem pr. Kót (in st. vert. et subtract.-ax., BORBÁS in Fl. exs. austro-hung. n. 2174); Com. Hunyad: ad Piski (1893, L. RICHTER).
- var. *cibiniensis* TOP. l. c. — Com. Szeben: secus vias ad Nagypold (in st. subtract.-ax., 1908, SIMONKAI), ad Nagyszeben (1910, BARTH nom. «*M. Skofitzianae* KERNER»).
- f. *Steffekiana* (BORB. et WAISEBECKER in Oest. bot. Zeitschr. 1895, p. 110) m. — Foliis supra dense pilis brevissimis obtectis, pedicellis subglabris. — Com. Vas: Rohonecz, (in st. bract.-conf. et pseud., 1898, WAISEBECKER; in herb., Mus. N. H.).
- var. *frondosa* (BORBÁS in Magy. orvos. és term. munk. 1879, p. 313) TOP. p. 88. — Folia ovata acuta vel subacuminata, basi subcordata, subpetiolata, utrinque pilosa, superiora densissime pilosa; serr. dentes grossi, inaequales et irregulares, culminibus acutis vel obtusiusculis, iptus rectiusculis, extus concaviusculis vel unduiatis, 0.8–3 × 4–8 mm. dim. Pedicelli subvillosi, calyces campanulati. Caulis virgatus. — Com. Vas: in agris ad Dénesfa (in st. bract.-ax., 1882, BORBÁS in herb. Univ. Vindob.).
- Die Beschreibung H. BRAUN'S «Ueber ein. Art.» p. 489. stimmt mit den von uns eingesehenen Originalien nicht ganz überein. BORBÁS erklärt in Vasvármegye növényföldrajza és Flórája 1887. p. 493. seine *M. hungarica* synonym mit der *M. frondosa* sec. H. BRAUN (l. c.) non BORB.
- var. *jaurinensis* TOP. Diagn. p. 88. — Com. Győr: in insula Danubii pr. Ásvány (1912, POLGÁR, «*M. europhylla* BORB. var. *iaurinensis* H. BRAUN» det. H. BR., nomen solum).
- var. *allophylla* TOP. l. c. — Com. Szeben: in agris ad Nagyszeben (1912, PRODÁN. — 1908, BARTH nom. «*M. diversifoliae* DUM.»); Com. Nagy-Küküllő: in agris cultis pr. Medgyes (Mediaseh) (in st. subtract.-ax., 1894, BARTH «*M. darica* BORB.» sine diagn. det. BORBÁS).

- var. *Chrysii* (BORB. ap. H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 481 pro var. *M. gentilis* L.) TOP. l. c. — Com. Bihar: in pal. exsicc. pr. Iráz secus fl. *Chrysium velocem* (in st. vert. et bract.-ax. et subbract.-ax. 1886, BORBÁS); Com. Kis-Küküllő: in agris et in collibus Hosszúaszó (in st. subbract.-ax., 1898 et 1899, BARTH).
- var. *gnaphaliflora* (BORB. et H. BRAUN in Oest. Bot. Zeitschr. 1889, p. 376 sine diagn. atque in H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 454 pro var. *M. austriaca* JQ.) TOP. l. c. — Com. Békés: in pal. exs. pr. Vésztő (1893, BORBÁS).
- var. *lachnopa* TOP. Diagn. p. 89. — Com. Veszprém: ad Kallósz (1913, LÁNYI).
- f. *naszódensis* m. Foliorum dentibus serraturae argutissimis, caule mediocri. — Com. Besztercze-Naszód: pr. pagum Naszód (in st. bract.-ax., 1907, PRODÁN).
- var. *asperifolia* (GANDOGER EXSICC.) TOP. l. c.
- f. *alluvialis* TOP. l. c. — Com. Besztercze-Naszód: pr. pagum Naszód (in st. subbract.-ax. et bract.-ax., 1907, PRODÁN); Com. Vas: Rohoncz (Rechnitz) (in st. bract. ax. 1890, WAISBECKER).
- var. *castriferrens* TOP. Diagn. p. 90. — Com. Vas: Czeldömölk in fossis hum. (1907, 1914, GÁYER).
- var. *limonia* TOP. l. c. — Com. Kis-Küküllő: in pratis ad Hosszúaszó (in st. subbract.-ax., 1898, BARTH nom. «*M. Haynaldianae* BORB.»).

XIV. *Mentha Schultziana* TOP.

in Diagn. p. 90. = *M. arvensis* × *rotundifolia*; *M. carinthiaca* (HOST) BQ. Fragm. IV. p. 22.

Da F. SCHULLZ als erster die Hybridennatur dieser Formengruppe erkannte und («Untersuchungen über die Arten und Abarten der Gattung *Mentha*» im XII. Jahresbericht der «*Pollichia*» 1854, p. 29–38) Beschreibungen solcher Formen veröffentlichte, haben wir sie zu seinem Gedächtnisse *M. Schultziana* benannt. Host hingegen hat in seiner Flora austriaca die vielen dort beschriebenen Menthenformen der grossen «*Verticillatae*»-Abteilung ganz wahllos nebeneinandergestellt. Auch ist bei dieser *Mentha*, deren Muster wir nur im Herbar des k. k. Hofmuseums in Wien finden konnten, der Hybridencharakter zu undeutlich ausgedrückt, als dass sie zu einer typischen Vertreterin der Formel *M. arvensis* × *rotundifolia* ausersehen werden könnte.

Pflanzen dichtbehaart, von der Tracht einer *Axillaris*, gynodynamisch und in der Regel steril, oft mit rutenförmigen Stengeln und Äesten, mit mehr-minder krausen, einfachen oder ästigen, mehr-minder bandförmigen breit-zelligen Haaren bekleidet. Blätter im allgemeinen mehr-minder breiteiförmig oder elliptisch-eiförmig, fast sitzend oder kurz gestielt. Blatt-Nervatur einfach oder netzig, innen mit mehr-minder entblösst hervortretenden Nerven 1. und 2. Ordnung. Blüten klein. Kelche glockig mit spitzen oder zugespitzten Zähnen. Pedicellen behaart, selten kahl. Blumenkronen zart, aussen wenig befaumt, innen kahl oder fast kahl. Nüsschen, wenn vorhanden, glatt und taub.

Es gibt Formen, die auf den ersten Anblick eine Form der *M. arvensis* L. zu sein scheinen. Aber deren auffallende Behaarung und die Sterilität der Blüten weisen auf die Zugehörigkeit solcher Formen zur *M. Schultziana* TOP. hin.

Wildwaxsend in Ungarn nicht auffindbar: höchstens als Gartenflüchtling.

- var. *diespasmena* (BQ. Fragm. IV. p. 775 pro var. *M. dalmatica* TAUSCH var. *diespasmena* BQ.) TOP. Diagn. p. 91. — Planta culta. — Com. Hont: Bakabánya (1896. KUPCSOK, nom. «*M. crispae* L.»); Berencsfalu (KMET nom. «*M. crispae* L.»); Com. Zemplén: Eperjes (HAZSLINSZKY); Com. Máramaros: Máramarosziget (VÁGNER); Com. Torda-Aranyos: pr. Maroskeeze (NYÁRÁDY); Com. Kis-Küküllő: Hosszúaszó, (1898. BARTH); Com. Krassó-Szörény: Ferencfalva (BERNÁTSKY); Com. Udvarhely: Székelyudvarhely. (1889, GÖNCZI); Com. Alsó-Fehér: Koneza culta in hortis (CSATÓ).
- var. *Wohlverthiana* (F. SCHULTZ apud «*Pollicinia*» 1854. p. 29) m. — Folia ovata vel ovato-elliptica inferiora elliptica utrinque dense pilosa, subsessilia, 25—40—45—60—70 × 15—25—28—32—40 mm. dim.: serr. dentes rariora culminibus intus rectis, extus rectiusculis vel undulatis, 0·8—1·8 × 5—6 mm dim. Pedicelli subglabri vel pilosi; calyces campan. dense pilosi dentibus acuminatis. Plantae in statibus bracteoso-axillaribus et subbracteoso-axillaribus et vertillatis. — Com. Krassó-Szörény: in paludosis versus Herengyest (in st. vert. et subbract.-ax., 1859. HEUFFEL in herb. HAYNALDI, «*M. Pauliana* F. SCHULTZ» det. H. BRAUN.)

XV. *Mentha Pulegium* L.

Spec. pl. ed. I. p. 577. = *M. erecta* WIRTG.

- var. *cacocea* TOP. Diagn. p. 94. — Com. Pozsony: p. pte. Ligetfalu 1891, BÄUMLER); Com. Háromszék: Réty (1907. MOESZ); Com. Zala: Tapoleza (1907, REDL); Com. Zemplén: Tolesva (HAZSLINSZKY).
- f. *brušanensis* TOP. l. c. — Croatia, Velebit: in subalpinis montis «Goli Vrh» supra Brušane (1906, DEGEN, «*M. verticillata* L. var. *tortuosa* HOST» det. H. BRAUN).
- f. *anodonta* TOP. l. c. — Com. Nógrád: Nógrád-Verőcze, Borbélyhegy (1901, FILARSZKY).
- f. *foetida* TOP. l. c. — Com. Pest: inter Pomáz et Szentendre (1903, KOC SIS); Com. Bács-Bodrog: in ulig. pr. Újvidék in insula Hadisziget (1913. PRODÁN); Com. Krassó Szörény: in valle Proláz ad thermas Herkulis (1908 L. RICHTER — 1899. DEGEN, «*M. villicaulis* BORB.» det. BORBÁS); Com. Hajdu: in argill. salsis pr. Püspökladány (1913, DEGEN); Com. Szolnok-Doboka: pr. Szamos-Magasmart (1913. PRODÁN); Croatia, Lika: in pratis inter Čitluk et Divoselo (1909, DEGEN, subf. calycibus perlongis et longesetosis).
- f. *sphenoidea* TOP. l. c. — Com. Trencsén: in fossis pr. Bosácz (HOLUBY).

f. *communis* TOP. Diagn. p. 95. — Com. Pest: in prat. hum. pr. Taksony (1909, Kocsis), ad Budapestinum (Szépliget), ad Leányfalu (1904, SIMONKAI), ad Visegrád (1908, KÜMMERLE), ad ripas fl. Danubii pr. Soroksár (DEGEN), Kis-Körös (1912, idem), Haraszi (1893, RICHTER), inter Csobánka et Szentendre (1875, SIMONKAI); Com. Győr: Rábapart, Győrsziget (1905 et 1910, POLGÁR); Comit. Alsó-Fehér: Koneza (CSATÓ); Com. Vas: Sorki-Tótfalu, Tömörd (1903, SIMONKAI), Czell-dömölk (1899, GÄYER); Com. Sopron: ad Kéthely (Mannersdorf) (1890, PIERS); Com. Borsod: Miskolcz, Tapoleza (1905 et 1907, BUDAI); Com. Máramaros: Hosszúmező (1852, VÄGNER); Com. Pozsony: Szentgyörgy in pratis: Schur, (1893, BÄUMLER); Com. Csongrád: in hum. pr. Sándorfalva (1913, LÁNYI); ad aggeres pr. Algyő (1908, idem); Com. Nógrád: pr. Verőcze ad riv. (1901, FILARSZKY); Com. Hajdu: in argill. salsis pr. Püspökladány (1913, DEGEN); Com. Arad: ad Csermő (1889, SIMONKAI); Com. Szabolcs: ad rip. fl. Kis-Tisza ad Ibrány et in palud. ad Nyiregyháza (1910, ZSÁK); Com. Verőcze: Kismaros (1897, FILARSZKY); Com. Alsó-Fehér: ad Vízakna (1875, BARTH), ad Marosújvár (1907, NYÁRÁDY); Com. Torda-Aranyos: pr. Maroskecze (1903, idem); Com. Krassó-Szörény: Bázias (1878, BOHATSCH), Orsova (1908, SCHOLZ), ad rip. fl. Danubii pr. Orsova (1908, SCHÖN); Com. Bács Bodrog: in insula Hadisziget pr. Újvidék et in palud. pr. Bezdán (1913, PRODÁN), pr. Bácsszentiván et ad Zombor (1913, SZEWARD in herb. PRODÁN), Glozsán (1875, SZTEHLÓ); Slavonia, Sirmia: in pratis uligin. pr. Zimony (KUPCSOK nom. «*M. villocaulis* BORB.»); Croatia, Velebit: inter Brušane et Oštarija (1909, DEGEN).

f. *stenobasea* TOP. l. c. — Com. Győr: in insula Danubiali Asvány (1912, POLGÁR); Com. Pest: ad Budapestinum (1895, BORBÁS); Com. Vas: S.-Tótfalu (1891, MÁRTON); Com. Abauj-Torna: ad Aranyos et ad Kassa (1908, THAISZ); Com. Torontál: Szentmiklós (1902, BERNÁTSKY); Com. Bihar: ad Nagyvárad (1877, SIMONKAI); Com. Bereg: pr. Várpálánka (1912, MARGITAI); Com. Békés: Orosháza (1912, BUDAI).

f. *subtomentella* H. BRAUN: Ueber ein. Art. p. 492. — Com. Jász-Nagykun-Szolnok: pr. Puszta-Eceseg (1899, DEGEN); Com. Krassó-Szörény: Orsova (1876, STAUB); Com. Somogy: ad Csertő (1881, POLINSKY); Croatia, Modruš-Fiume: pr. Novi (1912, DOBIASCH); ad muros humidos pr. Medaria, ad Senj et ripas lacus Svičko Jezero pr. Svica (1910 et 1912, DEGEN).

var. *strongylophylla* TOP. l. c. — Com. Bács-Bodrog: in uligin. pr. Zombor et Ófutak (1913, PRODÁN).

f. *cermatisa* TOP. l. c. — Croatia, Velebit: In silva Jasikovae pr. Gospić (1913, DEGEN).

A b k ü r z u n g e n.

- Bq. Lab. = DR. JOHN BRIQUET, Les Labiées des Alpes marit., 1891.
 Bq. Fragm. I. (II., III., IV.) = JOHN BRIQUET, Fragmenta Monogr. Labiatarum 1889, (1894, 1895, 1896).
 Dés. et. DUR. = DÉSEGLISE et DURAND, Descripti. de nouv. Menthes (1879).
 Fl. exs. austro-hung. = DR. ANTON KERNER, Flora exsiccata austro-hungarica.
 H. BRAUN: Ueber ein. Art. = H. BRAUN, Ueber einige Arten und Formen der Gattung Mentha. Verh. der K. k. Zool.-bot. Ges. Wien, 1890.
 herb. Mus. Carinth. = Herbar des Museums des Landes Kärnten in Klagenfurt.
 herb. Mus. N. M. = Herbar des Ungarischen Nationalmuseums in Budapest.
 herb. Mus. Palat. Vindob. = Herbar des k. k. naturhistorischen Hofmuseums in Wien.
 herb. Mus. Univ. Vindob. = Herbar des Botan. Institutes der Universität in Wien.
 pl. = planta
 in st. ax = in statu axillari
 « « bract. = « « bracteoso
 « « cap. = « « capitulato
 « « pseud. = « « pseudostachyo
 « « subbract. = « « subbracteoso
 « « subsp. = « « subspicato
 (de «statibus» conf. Top. Beitr. p. 140).
 Top. Beitr. = ANTON TOPITZ, Beiträge zur Kenntnis der Menthenflora von Mitteleuropa (Beihefte zum Bot. Centralblatt Bd. XXX. Abt. II. Heft 2., 1913).
 Top. Diagn. = ANTON TOPITZ, Diagnoses formarum novarum generis Menthae (Repertorium specierum novarum regni vegetabilis, XIV. Nr. 388 et sequ. 1914/5).
 Top. Menth. austro-hung. = ANTON TOPITZ, Menthotheca austro-hungarica 1914.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1916

Band/Volume: [15](#)

Autor(en)/Author(s): Topitz Anton

Artikel/Article: [Ungarische Minzen. 125-168](#)